Poštnina plačana v gotovini | Leto LIV. | V Ljubljani, v soboto dne 12. junija 1926 | Št. 131. | Posamezna številka 2 Din

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
Pri večjem naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo - Uredništva telefon štev. 50, upravništva štev. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Gospodarska kriza v državi.

RAZPRAVA O INTERPELACIJI OŽJE OPOZICIJE GLEDE SPLOŠNE GOSPODARSKE KRIZE. — TEŽAVE KMETSKEGA GOSPODARSTVA. — PUCELJ OBTOŽUJE SAMEGA SEBE. — POTEK SEJE. — PUCELJ NAPADA OPOZICIJO. — VIHAR V SKUPŠČINI.

Belgrad, 11. junija. (Izv.) Današnja seja narodne skupščine je po dolgem času vzela v razpravo interpelacijo združene opozicije o splošni gospodarski krizi, posebno o težavnem stanju našega kmetskega ljudstva. Opozicija je to interpelacijo predložila že pred meseci, vendar vlada ni smatrala za potrebno odgovoriti, še manj pa da bi se potrudila zlo, ki ga opozicija v interpelaciji popisuje, odpraviti in podvzeti korake, ki bi se lahko storili, da bi se položaj zboljšal.

Skupščinska seja se je pričela že ob 9.10 dopoldne. Predsedstvo je naznanilo, da je verifikacijski odbor priznal namesto odstopivšega davidovičevca Mahajla Živkoviča za narodnega poslanca Sima Djukiča.

Nato se je prešlo na dnevni red, na interpelacijo ožje opozicije o poljedelski krizi, katero so vložili dr. Šečerov in tovariši. Naslovljena je na poljedelskega, finančnega in prometnega ministra. Interpelacija naglaša težko krizo, ki vlada v poljedelstvu. Zahteva za. Severna Amerika je letos povišala poljedelske produkte in uvoznih carinskih tarifov za poljedelsko orodje. Istotako zahteva tudi znižanje železniških tarifov. Odpravijo naj se vsi karteli, ki so v zvezi s poljedelskimi pridelki.

Prvi je povzel besedo poljedelski minister Ivan Pucelj, ki se je opiral na razne statistične podatke. Po njegovem mnenju se opaža v vseh evropskih državah poljedelska kriza. Severna Amerika je letos povvišala poljedelske izdelke in je obdelala za 3 milijone hektarjev več zemlje kakor prejšnja leta. Leta 1925. je Amerika pridelala 28 milijonov ton žita, celokupna potreba pa znaša 16 milijonov ton, tako da je po statističnih podatkih poljedelskega instituta v Rimu znašal previšek 7 milijonov ton. Ta zavod konstatira, da se je leta 1925. pridelalo največ žita, odkar se vodi redna statistika. Po Pucljevem mnenju so pogodbe, sklenjene z Avstrijo in Italijo, za nas povoljne.

Pucljev govor je bil samoobtožba. Priznal je vse težke posledice sedanje gospodarske krize. Kot glavni načrt vlade za izboljšanje te krize, je navedel, da bo vlada delala na to, da se kmetje odrečejo luksusu, kakor da bi kmetje dosedaj imeli luksusno življenje.

Nato je govoril fin. minister dr. Ninko Perić in za njim dr. Vasa Jovanović, prometni minister. Dopoldanska seja je bila ob 1 zaključena. Popoldne ob 3 se je nadaljevala. Prvi je govoril poslanec Jugosl. kluba Ivan Vesenjak, ki je v glavnem izvajal sledeče:

Že nekaj let sem se neprestano ponavlja glas, kako smo bogata država. Javnost pa neprestano govori o gospodarski krizi, posebno o kritičnem ekonomskem položaju kmetskega ljudstva v jugoslovanski državi. Površen pregled našega gospodarskega stanja nam zadostuje, da ugotovimo ne samo stagnacijo, marveč ponekod tudi katastrofalno nazadovanje in propadanje. Vse države gledajo na to, da se omejuje slabo stanje in da se zboljšuje, pri nas pa se sploh nič ne stori, ali pa se zlo celo povečuje. Celokupno delovanje vlade kaže, da je krivec našemu težavnemu stanju v prvi vrsti naša vlada in njeno državno gospodarstvo, kriv je sistem in krivci so tisti, ki so ta sistem ustvarili. Govornik nadalje opisuje, kaj se vse stori za zboljšanje industrijske krize v drugih državah. Ugotavlja, da je pri nas temu nasprotno vsa skrb osredotočena na to, ali bo ostal Pašić s svojim nesposobnim centralizmom neomejen gospodar ali ne. Nobene iniciative za povzdigo in zaščito kmetijstva nimamo v strani vlade v zadnjih letih zaznamovati.

Naša država je v celi Evropi edina, ki je kot pretežno kmetijska država znižala že itak znižani proračun za kmetijstvo. Vlada sama nima nobene iniciative in ubija še privatno iniciativo. Govornik našteva posamezne probleme, katerim bi morala vlada posvetiti največ pozornosti. Razvoj in polet našega kmetijstva onemogočuje vlada posebno s svojim državnim gospodarstvom, ki požre preveliki del proračuna.

V podrobni razpravi ugotavlja, da naše carinsko postopanje temeljito zagrenjuje veselje do trgovine, če se ubija naš gospodarski obstoj. Konzularna služba je ideal nespretnosti in nesposobnosti. Minister za šume in rude pospešuje brezposelnost. Letos smo imeli v Sloveniji rekord v številu konkurzov. Mesto da bi trgovinsko ministrstvo ščitilo, pa šikanira slovensko industrijo. Ugotavlja, da je glavni krivec gospodarske krize vlada in njen zavlačevalni sistem.

Poslanec končno formulira svoje zahteve: Predvsem je treba izenačiti davčna bremena, posebno carine, zmanjšati je treba takse, bremena se lahko zmanjšajo, ako se zmanjša predraga centralistična administracija. Končno zahteva ustanovitev kmetske zbornice, gospodarskega sveta in posebne zakonodajne zbornice. Posl. Vesenjak je žel za svoja strokovna izvajanja splošno odobravanje.

Za poslancem Vesenjakom je govoril v imenu Jovanovićevega kluba dr. Joca Lalošević. V začetku govora je pokazal na to, kako vladni režim izmozgava Vojvodino, ki kakor Slovenija ječi pod ogromnimi davčnimi bremeni. Nezadovoljstvo se vedno bolj veča. Kritizira vlado in njeno nedelavnost.

Nato je dobil besedo radikalni poslanec Grgurević, ki je govoril v lastnem imenu. Radi tega je Pribičević protestiral, češ, da ne gre, da bi dobil besedo govornik, ki bo govoril v lastnem imenu, dokler niso še govorili ostali prijavljeni govorniki v imenu klubov. Vsled njegovih besedi je prišlo med predsednikom in njim do burnega spopada. Predsednik je Pribičevića ponovno opozoril, naj bo miren in naj se ponaša, kakor je običajno v narodni skupščini. Pribičević je še nadalje protestiral. Trifković je izjavil, da bo na koncu seje predlagal izključitev Pribičevića. Radi tega je prišlo do ponovnih protestov s strani samostojnih demokratov. Nato je Grgurević pričel govoriti. Opisal je strašno stanje, ki vlada v Bosni.

Za njim je govoril poslanec Vilder. Protestiral je proti kršitvi poslovnika. Večina je njegove opombe odbila. — Samostojni demokrat Demetrović je teoretično razlagal politično stanje v naši državi. — V imenu muslimanov je govoril Mustafa beg Kapetanović. Ostro je kritiziral zapostavljanje Bosne, posebno pa velikosrbsko propagando, ki ne računa z ostalimi prebivalci. Revščina je dosegla vrhunec in se ne da več prenašati. — V imenu zemljoradnikov in Nemcev je govoril dr. Joca Jovanović. Z raznimi primeri je dokazal, da je sedanjemu stanju v državi največ kriva sedanja vlada. V državnem in ljudskem interesu je zahteval, da vlada takoj odstopi. — Bivši minister in demokrat Pera Marković je poudaril, da tudi srbski kmetski stan ječi vsled nesposobnosti režima in vsled nesposobnosti vlade, ki nima prav nobenega smisla za ljudske potrebe.

Predsednik vlade Nikola Uzunović je odgovarjal na svoj znani način, češ, da opozicija samo izrablja težavni položaj v demagoške svrhe. — Minister Pucelj je za tem poskušal odgovoriti na stvarno kritiko opozicije. V začetku svojega govora je napadel opozicijo, češ, da uganja demogogijo. Opozicija je vsled teh Pucljevih besed odločno protestirala. Vsled Pucljecega nastopa in podtikanj je nastal v skupščini tak nemir, da je bilo treba vsled tega sejo prekiniti. V skupščini je zavladalo veliko razburjenje radi takega nastopa aktivnega ministra. Vladi je bil seveda ta nastop očividno neljub. Takoj se je skupščinska seja prekinila in vlada je sklicala svojo sejo.

Delovanje opozicije.

Belgrad, 11. junija. (Izv.) Dopoldne so se sestali voditelji opozicije Davidović, Sušnik, Joca Jovanoić in Hrasnica. Razpravljali so o nadaljevanju borbe proti korupciji. Sklenili so, da se vrši zborovanje v Belgradu. Razpravljali so o eventuelnem odlaganju skupščinskih sej. Opozicija smatra, da mora skupščina delati, ker so na dnevnem redu neodložljivi zakonski načrti, ki so v korist ljudstva in države. V slučaju, da bi vlada vendar poskušala skupščino zopet poslati na odmor, bo opozicija najenergičnejše protestirala. Morda bo napravila skrajni korak in izdala proglas na ljudstvo.

SHOD ZDRUŽENE OPOZICIJE.

Belgrad, 11. junija. (Izv.) V nedeljo se bo vršil v Petrovcu pri Požarevcu velik shod opozicije, na katerem govore bivši zunanji minister Marinković, Smodej in dr. Behmen.

Za povzdigo kmetijstva.

TEŽAK DAN ZA MINISTRA PUCLJA. — TOVARIŠI MINISTRI GA OPOZARJAJO NA PARLAMENTARNE OBIČAJE. — PREDLOG OPOZICIJE: REVIZIJA ZAKONA O KMETIJSKIH KREDITIH, PODPORA ZADRUŽNIŠTVU, CARINSKE OLAJŠAVE ZA KMETIJSTVO, STABILNA VALUTA, ZNIŽANJE VOZNIH TARIFOV, KMETIJSKE ZBORNICE.

Po prekinjenju seje je Pucelj zopet dobil besedo, da odgovarja. Poskusil se je ponovno opravičevati. Hvalil je Pašiča, ki da je največji državnik, ki je imel največje razumevanje za potrebe kmetskega ljudstva. Ker se v svojem govoru ni držal pravih mej, je v skupščini nastal hrup. Poslanca Vilder in Angjelinović sta napravila medklic. Nekateri ministri so pristopili k Puclju in mu prigovarjali, da naj bo dostojen. Nato je dobil besedo Šečerov, ki je obračunal s Pucljem in ugotovil, da je opozicija govorila objektivno. Izjavil je, da ugled narodne skupščine zahteva, da aktivni minister ne sme tako govoriti, kakor je govoril Pucelj.

Pucelj je ponovno prosil za besedo. Vsled njegovih ponovnih napadov je prišlo zopet do nemirov. Za Pucljem so govorili Grgurević, ki je zahteval, da se varuje ugled narodne skupščine. Med njim in med predsednikom narodne skupščine je prišlo do pojasnjevanj. Po govoru poslanca Demetroviča sta demokrata Mihajlo Ranković in Milan Grol nastopila proti Pucljevim maniram.

Na koncu debate je združena opozicija: Jugoslovanski klub, demokratje in muslimani, predlagala sledeči

prehod na dnevni red:

»Po odgovoru g. ministra za kmetijstvo, za finance in promet na interpelacijo dr. Šečerova in tovarišev o gospodarski krizi ugotavlja narodna skupščina, da je najvažnejša veja našega narodnega gospodarstva prišla radi padca cen v težaven položaj. Mnogoštevilni naši stanovi nimajo skoro nobenega zaslužka, niti možnosti za napredek. Četudi ni nobenega dvoma, da je naša kmetijska kriza zvezana s svetovno, vendar je pri nas ostrejša in težja radi gospodarske, valutne in finančne politike, ki jo vodi vlada. Z novo carinsko tarifo so se podražila še bolj sredstva, ki jih potrebuje kmetijske pridelke za 10 do 12 odstotkov. Radi tijstva je padla pod svetovno pariteto. Izvozne carine se še niso popolnoma ukinile. Visoke prevozne cene od 1. oktobra 1925 podražujejo kmetijski pridelke za 10 do 12 odstotkov. Radi napačne valutne politike je kurzna vrednost dinarja poskočila do največje višine. Ravno v tem trenutku, ko je agrarna kriza prišla do vrhunca in je prišlo kmetijstvo v težaven položaj, ker so plačane nizke cene radi visoke kurzne vrednosti dinarja. Potrebi po cenenem kreditu se ne zadošča, čeprav je sprejet zakon o kmetijskem kreditu in čeprav je narodna skupščina odobrila kredite za vzdrževanje. Za povečanje visokih davkov, potrebnih in nepotrebnih, ki gredo čez določeno višino, je naše kmetsko ljudstvo moralo dati vse, kar je imelo prihranjenega. Obsojamo toleriranje kartelov in sladkornih tovaren kot škodljiv za razvoj našega kmetijstva. Zato narodna skupščina poziva vlado: 1. da čimprej organizira znani kmetijski kredit in da v tó svrho izdela revizijo zakona o kmetijskih kreditih in zakona o Narodni banki in da podpira kmetijsko zadružništvo, kakor tudi celokupno kmetijstvo kar najbolj izdatno in da s tem omogoči napredek v državi, 2. da z revizijo carinskega tarifa popolnoma ukine uvozne carine za potrebščine za kmetijstvo in da popolnoma ukine izvozne carine, 3. da zasigura stabilnost naši valuti in da za splošno varčevanje zmanjša državne izdatke in s tem bremena, 4. da zmanjša prevozne tarife za prevoz kmetijskih produktov ter da ustvari posebne tarife za uvoz in izvoz v pasivne kraje, 5. da bi v cilju organiziranja poljedelskih interesov predložila zakon o kmetijski zbornici za napredek celokupnega gospodarstva po zakonu o gospodarskem svetu.

V imenu zemljoradnikov je predlagal Joca Jovanović sledeč prehod na dnevni red: Narodna skupščina, nezadovoljna z odgovorom kmetijskega in ostalih ministrov, poziva kraljevo vlado, da takoj odstopi svoje mesto drugi vladi, ki bo v duhu neodložljivih potreb vseh gospodarskih krogov, posebno kmetskega stanu, izvršila program, ki bi obstojal v stvarnem delu, dalje v racionalnem plačevanju, v pobijanju korupcije in nezakonitosti, v zmanjšanju davkov in drugih bremen, v dajanju cenenih in dolgotrajnih kreditov, v razumni carinski politiki, v vzpostavi pravnega stanja v državi pod kontrolo narodne skupščine, ki bo pravi izraz ljudske volje.

V imenu samostojnih demokratov je predlagal posl. Demetrović prehod na dnevni red, ki je naperjen proti vladi. Radikal Pera Jovanović je predlagal prost prehod na dnevni red, češ da ima vladna večina zaupanje do vlade. Fin. minister je izjavil, da sprejme prost prehod, nakar je vladna večina glasovala za. Nato je predsednik izjavil, da odstopa od predloga izključitve Pribičevića od sej. Pač pa je predlagal, da se izključi Andjelinović.

Prihodnja seja bo jutri. Na dnevnem redu je izvolitev drugega skupščinskega podpredsednika in volitev odbora za razpravo o takozvanih belgrajskih konvencijah.

Zasedanje sveta Društva narodov.

BRAZILIJA NE BO VEČ SODELOVALA V DRUŠTVU NARODOV. — ŠPANIJA VZTRAJA NA ZAHTEVI PO STALNEM MESTU. — MEDNARODNA POGODBA PROTI PONAREJEVALCEM DENARJA.

Ženeva, 11. junija. (Izv.) Pri zaključni seji sveta Društva narodov je brazilijanski zastopnik Mello Franco izjavil v imenu svoje vlade, da Brazilija s tem dnem preneha z redno soudeležbo pri Društvu narodov, da v septemberskem zasedanju ne sprejme nobene kandidature v Društvo in prosi svet, naj na jesenskem zasedanju skupščine izrazi zahvalo Brazilije, da je bila voljena v svet.

S to izjavo Brazilija sicer formalno še ne pretrga vseh vezi z Društvom narodov, toda dejansko se bo odtegnila vsemu delu in čakala samo še prilike, da lahko tudi formalno izstopi.

Po drugi verziji Brazilija ne misli na izstop. Njena rezerva je le najostrejši protest proti omalovaževanju njenih aspiracij na stalni sedež v svetu. Brazilija zato noče sodelovati pri sprejemu Nemčije. Čisto mogoče pa je, da bo izpremenila svoje stališče, ko bo vprašanje sprejema Nemčije rešeno.

Ženeva, 11. junija. (Izv.) Svet Društva narodov se je na včerajšnji seji bavil v prvi vrsti s francoskim predlogom, da se sestavi mednarodna pogodba proti ponarejevalcem denarja. Dr. Beneš je predlagal, da se zadeva izroči odboru pravnikov, v katerega naj pošljejo zastopnike vse države, ki so v svetu Društva včlanjene.

Ženeva, 11. maja. (Izv.) Na včerajšnji seji sveta Društva narodov so razpravljali o poročilu komisije za reorganizacijo sveta. Zastopnik Španije je podal izjavo, da Španija ne more dopustiti, da bi zavzemala mesto drugega reda in da še vnaprej vztraja na zahtevi po stalnem mestu. Nestalnega mesta sploh ne bo sprejela.

Ženeva, 11. junija. (Izv.) Snoči je bilo zaključeno 40. zasedanje Društva narodov.

Mednarodne zveze po kontinentih.

London, 11. junija. (Izv.) Amerikanska javnost mnogo razpravlja o izstopu Brazilije iz Društva narodov. Razpravljajo o načrtu treh kontinentalnih zvez narodov: ameriško, evropsko in azijsko. Posamezne države, ki imajo svoje ozemlje v dveh kontinentih, bi imele svoje zastopnike v obeh zvezah. Vse tri kontinentalne zveze bi si osnovale skupne smernice za vso svetovno politiko.

Washington, 11. junija. (Izv.) Tukajšnji vladni krogi zelo razmotrivajo krizo v ženevskem Društvu narodov in posledice izstopa Brazilije in drugih južnoameriških držav. Če bi Brazilija resnično izstopila iz Društva narodov, računajo z ustanovitvijo ameriške zveze.

Budimpešta, 11. junija. (Izv.) Minister za zdravstvo in zastopnik ministrskega predsednika dr. Wars je poslal dr. Bethlenu brzojavko, v kateri mu izraža globoko obžalovanje nad insultom, ki se mu je dogodil, ko je uspešno zastopal interese v Ženevi.

V duhu „pomirljivosti".

(Odgovor »Samoupravi«.)

Belgrad, 9. jun. 1926.

V ustavo je bil sprejet iz prozornih policijsko-političnih razlogov tudi člen, ki prepoveduje dejanja, ki bi izzivali mržnjo proti državi kot celoti in propagira verski ali plemenski razdor. Iz najbližje prošlosti vemo, kako so sodne in politične oblasti to prehodno določbo ustave pri nas tolmačile. Ni potrebno, da bi to žalostno poglavje znova načeli. Tudi ni potrebno ponavljati, kroti komu so ta raztegljiva določila zlasti za časa razburkanih političnih bojev uporabljali. Poklicali so na pomoč ta paragraf, da bi vladajoči režim zadušil vsako kritiko, zadušil svobodno besedo in na celem svetu udomačene ustavne svoboščine državljanov.

Od naše strani ni padla nikdar beseda, ki bi bila naperjena proti obstoju ali edinstvu države, nikdar in nikoli ni padla beseda, ki bi mogla kaliti verski mir ali rušiti bratstvo med narodi v tej državi. Nikdar pa še niso pametni ljudje smatrali za mržnjo ali razdor, če braniš svoje pravo in če moško zavračaš krivico, ki se ti godi. Ali mar ne smemo več govoriti in izjavljati, da smo Slovenci in da imamo kot Slovenci svoje pravice v tej državi? V imenu kakšnega narodnega in državnega edinstva nam morete prečrtati našo zgodovino, s kakšno pravico zabraniti slovensko bodočnost v tej državi?! In ali se mar sme že vsak framazonček brez kazni in brez primernega odgovora zaganjati v katolicizem in klevetati vsak pojav verske misli in verskega življenja za klerikalizem in klerikalno brezumje? Da, to hočejo in to nameravajo. Iz teh zlohotnih namenov je bil tudi porojen omenjeni prehodni člen v ustavi in iz teh razlogov so ga tudi uporabljali proti ljudem in ustanovam, ki so samo branili svoje neodtdatne narodne in verske pravice in ki so moško in odločno zavračali napade na svoje svetinje.

Omenjeni paragraf se je vedno uporabljal samo proti napadenim in izzvanim. Kdaj so še ta paragraf uporabljali proti onim, ki so hujskali proti Slovencem, ki so jim odrekali njihove prirodne narodne pravice, ki jih dan za dnem psujejo za separatiste, protidržavne in anacionalne. Kdaj so državne oblasti le z mazincem ganile, če so katolike psovali za »klerikalce«, ki jih je treba iztrebiti, za orodje papeža in Vatikana, ki naj bi upropastil to državo? Ali ni tem ljudem boj katoličanov za versko šolo klerikalizem, boj za svobodo vesti in svobodno versko udejstvovanje zopet klerikalizem, boj za svobodo Cerkve in procvit verskega življenja zopet klerikalizem? Ali ne vodijo pod krinko klerikalizma doma na Slovenskem in v celi državi najnagnusnejši in najsrditejši boj proti katolicizmu in po večini celo sovražniki vsakega pozitivnega verstva? Ali naj mar tukaj navajamo imena?! Kaj bi sploh našemu domačemu svobodomiselnemu framasonstvu še ostalo, ako se ne bi smelo pod krinko klerikalizma nemoteno in nekaznovano dan za dnevom zaganjati v Cerkev in katolicizem?! Slovensko javnost bi smatrali za prenaivno, če bi ji hoteli še dopovedovati, da je edini cilj slovenskega svobodomiselstva ta, da čim večje množice odtuji Cerkvi in pozitivnemu verstvu? Vprašamo: Koliko pozitivno vernih, oziroma praktičnih kristjanov je še med glavnimi nositelji in pristaši naših svobodomiselnih organizacij? Potemtakem je prilično jasno tudi za našo svobodomiselno publiko, da vodi slovensko svobodomiselstvo boj, ki izziva najostrejšo plemensko in versko mržnjo med nami. Samo slepcem je treba to še dokazovati. In samo državno pravdništvo tega noče videti in razumeti!!

Kar velja za naše domače svobodomiselstvo, to velja še prav posebno za velik del naših bratov na jugu. Njim ne zamerimo toliko, ker oni niso dostikrat dovolj poučeni, dostikrat so pa tudi napačno informirani in delajo in grešo v dobri veri. Nikakor pa ne moremo predpostavljati pa tudi ne dopustiti, da bi oficielno glasilo največje stranke v državi, belgrajska »Samouprava«, smela na najbrezobzirnejši in najneokusnejši način sejati mržnjo proti Slovencem in grditi njihove verske in kulturne ustanove. To dela »Samouprava« že dalj časa sistematično, prav posebno je pa izlila svoja srčna čutila v svoji številki od 9. junija pod naslovom »Na jezuitske intrige«. Svoje račune naj spoštovana »Samouprava« poravna z dr. Korošcem kakor ve in zna. To je njena stvar in stvar dr. Korošca. »Samoupravi« bodi pa enkrat za vselej povedano, da ji ne bomo dopustili, pa naj velja karkoli hoče, da bi pri tem psovala, grdila, poniževala tako veliko večino Slovencev, da ima ta večina vso legitimacijo, da se identificira s slovenskim narodom. Nič manjša ni njena mržnja proti verstvu in verskim institucijam slovenskega naroda. Ali ni to žalitev najhujše vrste za Slovence, če si upa oficielni organ radikalne stranke zapisati sledeče: »Danas, ni za koga više nije tajna, da taj blagočastivi katolički pop, i putem lihvarenja, preko svojih banaka i preko svoje crne i žute štampe, drži u političkom ropstvu večinu slovenačkog naroda«? Potom oderuštva torej si po oficielnem mnenju čestite radikalne stranke slovenski narod sebi kroji politično prepričanje! Ali naj mar slovenski narod vpraša v svobodni državi pri »Samoupravi«, kako sme politično misliti?! In po mišljenju teh ljudi Slovenci sploh niso zmožni, da bi si ustvarili svoje politično mišljenje! Oderuštvo, — lihvarenje jim ustvarja politično prepričanje! Največje osvobodilno delo od liberalnega oderuštva in suženjstva, slovensko zadružništvo, imenujejo oderuštvo ljudje, ki morajo ali rade volje ali prisilno v svoji sredini gledati katastrofalno ekonomsko dejstvo, da morajo njihovi kmetje in gospodarji plačevati običajno obrestno mero od 25 do 50 odstotkov. Opravičeno bi mogli vzkliknitti: ali ljudje, ki izrekajo take nepremišljene besede mržnje, nas Slovence sploh morejo žaliti?! In ali ni to plemenska mržnja najhujše vrste in hujskanje proti državi kot celoti, če »Samouprava« kratko in lapidarno piše: »Kad bi mirno ostavio (namreč Maksimović) popa Korošca, da suvereno vrtlja po Slovenačkoj in da nesmetano radi na njenom izdvajanju od ove države«! Ali ni perfidnost najnižje vrste, če oficielni organ radikalne stranke zlohotno in vedoma neresnično prikazuje politične cilje Slovencev za protidržavne in centrifugalne? Ali ni to direktno hujskanje proti Slovencem? Ali je politično močnejšemu, ali je politični strasti in omejenosti proti slabejšemu res vse dovoljeno?!

Ali naj še podčrtamo mržnjo, s katero govori »Samouprava« ne samo v tej številki, nego zelo zelo pogosto proti verskim institucijam katolicizma? Ali ni tudi njej klerikalizem in katolicizem identičen pojem? Kdo ne vidi, kdo je oni »gazda« (papež), »pod čijom sugestijom on, g. Korošec, radi kao avtomat jer li njemu, to mnogo zgodnije bilo, za njihove mračne ciljeve protiv ove države«. K tem besedam bi bil odveč vsak komentar. Ravnotako bi bilo odveč karkoli pripomniti, če imenuje »Samouprava« duhovniško opravo, ki je znamenje katoliškega duhovnika, lakajsko livrejo. Zakaj je »Samoupravi« duhovniška obleka lakajsko odelo, je iz zgorajšnjega jasno.

To vse, kar smo tukaj odkrito in jasno navedli, v očeh kroga okoli »Samouprave« ni mržnja, ni razpor, ni hujskarija in klevetanje in tudi ne žalitev. To je v očeh teh ljudi najbrže himna ljubezni, prijateljstva in bratstva, to je slavospev na Slovence, katoliško vero, katoliško Cerkev in katoliške ustanove. To je gotovo tudi po ideologiji oficielnih državotvorcev višek državotvornosti. Če oni tako mislijo, pa velika večina Slovencev tako ne misli. Z obžalovanjem moramo konstatirati, da tako pisanje, tako mišljenje in tako delovanje ni ne politično, ne pametno, ne državniško, pa tudi ne versko strpljivo. Mi smo mnenja, da so trenutki, ko je treba jasno in odkrito govoriti. Mi smo to storili.

Dr. Fr. Kulovec.

Združena ofenziva proti Sloveniji.

Belgrad, 11. junija. (Izv.) Na shod mariborskih radikalov so nocoj odpotovali pod vodstvom bivšega železniškega ministra dr. Velizarja Jankovića nekateri manj pomembni člani radikalnega kluba in strankinega vodstva. Mariborski shod je naperjen proti ljubljanskemu in naj bi bil začetek z ofenzivo radikalov, v Metliki pa z ofenzivo Pribičevića.

BELGRAJSKE KONVENCIJE.

Belgrad, 11. junija. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić je predložil narodni skupščini tako zvane belgrajske konvencije, ki so bile sklenjene avgusta 1924. Konvencije se tičejo naseljevanja, konzularne službe, Južnih železnic, tranzita, jadranskega tarifa, obmejnih postaj, konkurza industrijskih podjetij, pošte in telegrafa itd. Ninčić je od skupščinskega predsedstva zahteval, da se jutri izvoli odbor za proučavanje, da bi se konvencije sprejele najkasneje v torek, ko odpotuje na Bled. Na jutrišnji seji skupščine se izvoli odbor, ki bo o tem razpravljal. Ker so Radičevci pristali na sprejem, bodo konvencije sprejete.

FINANČNI MINISTER POTUJE V SARAJEVO.

Finančni minister potuje koncem junija v Sarajevo, da konferira s tamošnjimi pridobitnimi krogi in se na licu mesta prepriča o slabem gospodarskem stanju Bosne in Hercegovine. Zadnji čas so pritožbe iz teh dežel najštevilnejše.

LOGIČNO.

Poročali smo že, da je odbor sarajevske zdravniške zbornice podal ostavko v znak protesta, ker je ministrstvo za narodno zdravje ignoriralo vse predloge zbornice oziroma ni reševalo njenih aktov. Ministrstvo za narodno zdravje je slučaj ostavke rešilo tako, da je proti funkcijonarjem, v kolikor so državni uradniki, uvedlo — disciplinarno preiskavo.

FRANCOZI V JUGOSLAVIJI.

Zagrebški »Hrvat« ljuto napada vlado, ker ni dopustila, da bi francoski gostje mogli poblizje ogledati tudi Zagreb. »Hrvat« napada našega konzula v Lyonu, ki da je izdelal celotni program njihovega potovanja in goste informiral tako, da je g. Mistral v Belgradu pozdravil našo državo z Živela Velika Srbija!

Kaj je storila SDS za Slovence.

Tako se sprašuje »Jutro« ob priliki, ko pride gosp. Svetozar Pribičević v Belokrajino. Odgovor bodo dale razdrapane ceste, ki so se izpremenile iz lepih, po lepoti in udobnosti naravnost znanih občil, v gorske kolovoze slabše vrste, ko bo gospodin Pribičević odskakoval na avtomobilu ali kakem drugem vozilu v Metliko.

Odgovor bodo dali tisoči prestavljenih, ker so imeli v svoji »protidržavnosti« samo to napako, da niso hoteli biti hlapci SDS, čeravno država enako trdno stoji, čeprav je SDS dobila brco od njenega branika.

Odgovor bo dalo do kosti izmozgano ljudstvo, ki bo najbrže Pribičeviću izročilo nekaj prošenj, da se sme izseliti!

Odgovor mu bodo dala naša šolska poslopja, poslopja državnih uradov z razpokanimi stenami kot dokazom »državotvornega« dela SDS!

V odgovor bodo prinesli kmetovalci visoke davčne plačilne naloge, izkaz o prodanih parcelah, izkaz o dovoljenih in tudi izvršenih rubežnih!

V odgovor bo dobil mesto krepkih dečkov in rdečeličnih deklic raztrgano procesijo s stalno skrbjo, kdaj dobijo od staršev denar za knjige in potrebno obleko in kdaj se bodo razjasnila nagubana lica njihovih staršev!

V odgovor bo dobil bolezen, revmatizem in malarijo.

V odgovor bo dobil pozdrave stradajočega uradništva z zlomljeno mislijo na kako stalnost, s pregrešno mislijo na zboljšanje materialnega položaja, z razruvanim prepričanjem, da nad njim visi stalno Damoklejev meč denuncijantstva in preganjanja od strani SDS.

V odgovor bo dobil kot uspeh tega sistematičnega denunciranja proskripcijske liste onih, ki naj se prestavijo, odstavijo in vpokojijo, da zasede porodica z »Jutrom« v roki za SDS preddoločena mesta, ko zasije SDS »državotvorno« solnce, da doseže svoj edini cilj: vlada korita!

V odgovor bodo poslali cvet političnega slovenstva! — naši župani seznam odstavljenih županov, seznam razpuščenih občinskih odborov!

Evo — Svetozare — vse to so sadovi demokratskega centralizma!

In še en odgovor bo dobil kot uspeh shoda:

Močnejši kot sinovi iz Virginmosta ali Like je naš narodni ponos, in globje kot drugi zaničujemo zlagano narodnost, zlagano demokracijo, zlagano naprednost, zlagano državotvornost, zlagan program in zlagano delo!

„Jutrova" agonija se razvija normalno.

»Jutro je v zadevi dr. Kulovčevega pisma, ko je objavil dr. Žerjavovo pismo o vicekonzulu Barletu v Düsseldorfu, ki da je »klerikalec« in ki naj se zamenja z drugim diplomatskim uradnikom, ki razume poleg srbohrvaščine še slovenski dijalekt, prešlo do sedaj do sledeče razvojne stopnje: Prvi dan nato — molk! Drugi dan: »Klerikalci« kradejo državne akte in pa opravičilo, da je dr. Žerjav moral opozoriti zunanjega ministra na antidržavnega in protinarodnega diplomatskega uradnika.« Nato, ko je videlo, da tako ne gre naprej, je zapisalo drobno tiskano, da je to pismo falzifikat. Nato je dobilo korajžo, češ: ljudje bodo bolj verjeli! in zapisalo besedo falzifikat debelo tiskano v uvodniku in v beležki. Ko je pa videlo, da tudi to nič ne pomaga, je šlo na polje psihologije, češ: staro pravilo je, da variatio delectat! In res! Včeraj je napisalo samo, da dr. Žerjav ni nikdar pisal pisma dr. Ninčiču, v katerem bi rabil besedo »slovenski dialekt« — in zraven pristavilo v smislu variatio delectat, da se je v Budimpešti proslavil v znani falzifikatorski aferi vojaški škof Zadravec. Agonija se torej razvija čisto normalno. Varijant je še dovolj! N. pr.: To pismo ni pisal dr. Žerjav, ampak dr. Kulovec! Podpis dr. Žerjava je falzificiran! Ali: pisal ga ni dr. Žerjav, ampak njegova tipkarica! Ali končni tega pisma ni v zunanjem ministrstvu! itd. Edino, kar je točno pogodilo, je »Jutrov« sebi namenjen naslov: trdovratni falzifikatorji.

Beležke

△ **Slovenski dijalekt ne da »Jutru« miru.** Če se samo proti temu izrazu bojuje, mu moramo povedati, da nam je ta boj nerazumljiv! Tisoč in tisočkrat je napisalo v dobi svojega obstanka na svojih straneh besedo slovenski dijalekt ali narečje in se ni v smislu svoje teorije o edinstvu naroda in skrajnem centralizmu niti čutilo prizadeto, če ga je kdo opomnil, da nismo samo dijalekt, ampak da živi pri nas živi narodni posebni slovenski jezik! Mora biti že kaj drugega »zadaj«. Da bi zagovarjali slovenski jezik pred Pribičevićevim shodom v Metliki, bi bila zanje žalitev. Upanje, da je tudi »Jutro« mahnilo med federaliste in separatiste, bi bilo preuranjeno, ker pričakuje vstopa v vlado. Ali pa morda ne tiči za vsem tem poglavjem poglavje o... denuncijantstvu?

△ **Župnik Gvozdanović jih bo rešil namreč v Belokrajini, zato objavlja »Jutro« njegovo pismo.** V tolažbo mu povemo tole: Vlahi in Gvozdanović so itak Lukinićevi volivci! Vlahi so itak nasprotniki Belokranjcev. Zato Belokranjci dobro vedo, zakaj prireja Pribičević shod ravno v Metliki. Zato bo uspeh tega shoda v Metliki prav tak, kakor če bi se priredil pri Sv. Nedelji med Vlahi! Capito?

△ **O šparanju RR vlade**, o katerem nam je toliko lepega povedal njen minister g. Pucelj, pišejo tudi belgrajske »Novosti«, ki se škandalizirajo nad tem, da je v ministrstvu za gozdove nastavljenih nič manj ko 53 nestrokovnih ženskih oseb, dočim bi bilo 10 tipkaric čezinčez dovolj. Torej celo žensko kraljestvo v samo enem ministrstvu, kaj šele v vseh 18 ministrstvih! Nadalje poročajo »Novosti«, da so zvedele iz avtentičnega vira, da se polovica fonda za pogozdovanje Krasa ne uporablja za pogozdovanje, in se nad tem jezi, meneč, da se mora denar uporabljati za to, za kar je namenjen. — »Tu se »Novosti« motijo. Po teoriji o šparanju je ta stvar čisto drugačna. Tu je popolnoma vseeno, ali ta denar uporabi za tisti namen, za katerega je določen, glavno je, da se ta denar prišpara. Saj na primer tudi Slovenija plačuje vsako leto težke milijone na dokladah za vzdrževanje cest, ceste pa čezdalje bolj propadajo. Naj propadajo, denar je pa le prišparan. V kaj pa je prišparan, to seveda bi vedel povedati samo »Kmetski list«.

△ **Sarajevski slučaj.** Povodom sarajevskega slučaja, ko je četrtošolec-repetent napadel profesorja, ki mu je dal slab red, razmotriva SDSarska Riječ o politiki in grešnikih v politiki, ki zavajajo mladino v strankarske boje in o politiki za ministrske stole, ki da ne smejo biti cilj stranke. Članek se bere kot obsodba vsega, kar je do sedaj počenjala SDS, ne izvzemši mladinskega polja, da o partizanskem preganjanju celo Marijanskih kongregacij sploh ne govorimo.

Albanske zmešnjave.

Sarajevo, 11. junija. (Izv.) Iz Skadra poročajo, da so v Albaniji uporniki proti Ahmedbegovemu režimu zopet začeli razvijati živahno akcijo. Zbrali so močne čete, ki so dobro oborožene, in so že zasedli več važnih postojank v skaderski okolici ter v okrajih Dukadžin in Velika Malesija. Zadnje dni so se vneli vroči boji med vladnimi četami in vstaši. V Skadru je ponoči večkrat slišati grom topov; tudi transporti ranjencev prihajajo v ondotno bolnišnico. V Skader je dospel štab vladne vojske pod vodstvom bivšega avstrijskega polkovnika Mirbacha z več angleških in italijanskih oficirjev. V mestu vlada velik strah. Prebivalstvo se boji, da ne bi Ahmedbegovi ljudje v slučaju poraza oplenili in zažgali mesta.

Zaupnica nemški vladi.

Berlin, 11. junija. (Izv.) Vprašanje nezaupnice vladi, katerega so stavili komunisti ob priliki debate o odškodnini nemškim knezom, so glasovali za nezaupnico samo komunisti. Socialni demokrati so se glasovanja vzdržali, dočim so vse druge stranke glasovale proti nezaupnici.

Italijanski senat proti igralnicam.

Rim, 12. junija. (Izv.) V včerajšnji seji senata je predložil sen. Luiggi zakonski predlog o igralnicah. Izjavil je, da naj bi se ustanovile v štirih obmejnih kopališčih igralnice, da bi se na ta način privabili bogati tujci in obenem preprečilo, da ne bi Italijani, ki hočejo igrati, nosili svojega denarja v inozemstvo. Proti je govoril sen. Trabia, ki je rekel, da Italija, ki hoče biti velika in spoštovana, ne sme vleči dobička iz parazitizma in zla. Notranji minister Federzoni je nato izjavil, da vlada na ta zakonski načrt ne polaga nobene važnosti. Pri glasovanju je Luiggijev predlog propadel.

Italijanska politično-vojaška akcija v Cirenajiki.

Agencija Stefani objavlja obsežno poročilo o uspehih sistematične politično-vojaške akcije za očiščenje Cirenajike uporniških gnezd. Ta akcija se je začela razvijati sredi aprila in je dosegla doslej zadovoljive uspehe. Štiri vojaške kolone prodirajo v raznih smereh. V gebelskem ozemlju so prodrle italijanske čete do baltske pokrajine in jo zasedle. Čete so na več mestih zadele na vstaške karavane in tabore in jih razgnale; zaplenile so mnogo čred goveje živine in uničile posetve. Padlo je več sto vstašev. S četami sodelujejo letala. Povsod razorožujejo domače prebivalstvo.

Krvav boj med delavstvom in policijo.

Varšava, 11. unija. (Izv.) Delavci železarskih tovarn v Ostrowiezi so zahtevali odstranitev nekega ravnatelja. Ker tej zahtevi niso ustregli, so ga 9. t. m. sami s silo odpeljali. Ker so bili vsled tega 3 delavci zaprti, je skupina delavcev odšla pred policijo in zahtevala takojšnjo izpustitev zaprtih. Ker je bila ta zahteva odklonjena, so delavci, nahujskani od komunistov, navalili na policijo, ki je nastopila z orožjem. Pet oseb, med njimi en policijski stražnik, je bilo ubitih.

Valparaiso, 11. junija. (Izv.) Vsled velikih viharjev so bili razbiti 4 parniki. Več malih ladij v okolici se je potopilo.

Kaj se godi doma

Prerodimo duše in srca!

V plemenitem tekmovanju onih, ki hočejo ublažiti povojno socialno gorje in dvigniti sedanji čas iz blata grde sebičnosti, zavzema odlično mesto društvo Rdečega križa. V vseh državah je to društvo žarišče socialnega in karitativnega delovanja, ki zbira k požrtvovalnemu delu vse sloje naroda brez ozira na socialni položaj in druge razlike. Vse druži le ljubezen človeka k človeku, ki ne ve ne ure in ne dneva, kdaj v njegovo srečo trešči udar nemile usode in ga pahne v bedo in pomanjkanje.

Pomen in namen Rdečega križa je danes vse širši in globokejši, vse plemenitejši kakor je bil pred vojno. Društvo Rdečega križa postaja vsečloveška ustanova, ki leči in celi rane socialnega trpljenja. Vzgaja k ljubezni sočloveka, uči svetovni mir in pazno zasleduje vse pojave, ki ovirajo narodovo zdravstveno kulturo in stanje. Otroku v zibelki in v šoli hoče dati zdravja in moči, v velikih nesrečah hoče biti narodu v pomoč.

Rdeči križ na vojno ne misli, odnosno razpoloženje za vojsko ne vzgaja in ne goji. To mnenje je pomotno razširjeno in je nastalo najbrže le pod neposrednim vtisom svetovne vojne. Tudi Rdeči križ je gledal gorje po krvavih poljanah, zato gre njegov trud za tem, da take nesreče človeštva ne zadenejo nikdar več. Če pa vojska pride, mora tudi tu Rdeči križ nuditi svojo pomoč. Zavedajmo se, da obstoj in močna organizacija Rdečega križa vojska ne bo niti najmanj ne povzročila ne pospešila. Otresimo se mnenja, da je društvo Rdečega križa stvar, ki mora biti le z vojsko v zvezi.

Nasprotno! Žalostne spomine imamo tudi na medvojni Rdeči križ. Veliko nelepega smo čuli in videli. To ne sme biti odločilno za današnjo presojo Rdečega križa. Danes je Rdeči križ ena najplemenitejših organizacij, ki ima samo en velik cilj: preroditi naše duše in srca in nuditi povsod pomoč, kjer je to potrebno. Naj ne bo med nami človeka s srcem in dušo, ki bi tega truda ne cenil in ne podpiral!

Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa SHS.

Prvi napad „neodvisnih" v Prekmurju.

Nova stranka je začela z mažarskim in slovenskim vojnim krikom. Dva nova lista sta se pojavila v prekmurskih vaseh, da bi razložila program »poklicanih« voditeljev. Priznati se mora, da je bil njihov prvi naval precej velikopotezen. Nastopili so z dvojnim bojnim klicem: Za nami je vsa evangeličanska duhovščina ter večji del katoliške duhovščine, in boj Kleklu, ki ni dosegel za Prekmurje v preteklih sedmih letih ničesar. To dvoje je bilo na videz dovolj, da so si obetali popolno zmago in da se je v naših vrstah vzbudil trenuten strah pred zmatnejšo cepitvijo. Eno in drugo je bilo brez podlage, kajti — oni so računali, ljudstvo pa je naredilo zaključek.

Prvi napad ni uspel. Dasi so prve številke novih glasil polne — na eni strani samohvale o nesebičnosti novih voditeljev, na drugi strani pa z direktnimi in indirektnimi napadi na poslanca g. Klekla, zaželjenega in potrebnega zanimanja niso mogle vzbuditi. Ljudstvo je nove liste odklonilo, izvzemši nekatere izjeme.

Odpor ljudstva nasproti novemu gibanju pa se ni pokazal le v odklonitvi novih listov, temveč je nastalo v nekaterih vaseh — in sledile bodo zgledu polagoma vse — pravo vrvenje, ki ima namen, obdržati prejšnjo pozicijo in preprečiti vsak poizkus od strani agitatorjev nove stranke, da bi jo razširili. Dosedaj takega samoniklega gibanja med našim ljudstvom nismo videli, dasi je bila za to večkrat prilika: nastopili so Šerūga, Hartner, Kühar, razni neprekmurski politiki, a ljudstvo — iz lastne inicijative — s pozitivno reakcijo ni odgovorilo na njihovo akcijo. Sedaj pa je drugače. Kakor da bi se Prekmurje naenkrat vzbudilo. Zavednost narašča. Brez poziva ali vzpodbujanja od strani vodstva se podajajo naši možje na agitacijsko pot, da s svojim delom zadržijo v naših vrstah tudi morebitne omahljivce. Agitacija se vrši tako rekoč od hiše do hiše. Da ne bo brezuspešna, se vidi že sedaj. Priznamo pa tudi, da nekateri odpadejo. A to bo pravzaprav le nam v korist; omahljivci naj gredo, a na ostale bomo v vsakem slučaju lahko z gotovostjo računili, kajti, kdor to preizkušnjo prestane, ostane vedno trden.

Novo gibanje je za Prekmurje dobra politična šola. Gotovo je, da se bomo povspeli v politični zrelosti za znatno stopnjo više, a ne v takem smislu, kakor si to žele novi voditelji; uspeh prvega napada govori o nasprotnem.

Za materni jezik v katoliških cerkvah.

O priliki nedavnega fašistovskega kongresa v Pulju so pisali fašistovski listi, da se mora vreči slovanski jezik tudi iz cerkve. V odgovor prinaša zadnji »Pučki Prijatelj« uvodnik, v katerem dokazuje vso gorostasnost te zahteve, obenem pa opozarja na težke posledice, ki bi nastale, ako bi se zahteva izvedla. »Predvsem« — tako piše »P. P.« — »bi pretežna večina slovanskega prebivalstva cerkev sploh zapustila. Razen tega bi krivice v naših cerkvah brez dvoma škodovale ugledu in napredku katoliške cerkve med ostalimi Slovani. Končno spominjamo tudi to, kako se čimdalje bolj razvija akcija za zbližanje in zedinjenje katoliške in pravoslavne cerkve. Ta akcija, ki ima svetovno važnost, bi nedvomno imela nepregledno škodo, ako bi se cerkev med Hrvati in Slovenci v Italiji začela smatrati ne kot katoliška, to je vesoljna, marveč kot cerkev enega samega naroda.«

Občni zbor Jadranske Straže.

Snoči se je vršil občni zbor Jadranske straže. Udeležba je bila precej pičla. Podpredsednik ljubljanskega glavnega odbora g. dr. Rudolf Marn je otvoril občni zbor in pozdravil vse navzoče, predvsem zastopnice med letom ustanovljenega ženskega mestnega odbora. Za zapisnikarja imenuje g. dr. Fetticha. Omenja nato bridko izgubo, ki je zadela organizacijo s smrtjo predsednika ljubljanskega glavnega odbora g. dr. Karola Trillerja in s smrtjo predsednika nadzorstvenega odbora g. Ivana Kneza. V čast zaslužnima pokojnikoma zakliče z vsemi navzočimi vred trikratni »Slava!« — Nadalje izvaja, da zanimanje za JS še ni zadosti prodrlo v naš narod; članstvo se ni pomnožilo. V Kranju se je ustanovila pretekli mesec podružnica, v Ljubljani pa mestni ženski odbor, ki ga je priporočala tudi centrala. Omenja smotre JS: širjenje zanimanja za naše morje in našo mornarico ter gmotno podporo istih. Odbor je v svrho propagande za namene JS skrbel za predavanja, ki sta jih prevzela ravnatelj trgovske akademije g. dr. Böhm in g. prof. Rožič; podružnice in poverjeništva pa se tega niso preveč posluževale.

Tajnik g. dr. Fettich poroča o delovanju glavnega odbora v tretjem poslovnem letu. Podružnice in poverjeništva so delovala dobro, težje pa je ustanoviti nove, ker je težko najti za to agilnih oseb. Poleg že omenjene nove podružnice v Kranju omenja še poverjeništvo v Radovljici. Razveseljivo je zanimanje za JS med našimi izseljenci v Ameriki, ki so poslali glavnemu odboru že znatne vsote. — Organizacija šteje v ljubljanski oblasti 15.000 članov. Odbor ima propagandni, prosvetni, prireditveni in mornariški odsek, ki pa v prošlem letu ni deloval. Glavni odbor je imel šest skupnih sej. Poleg dela iz lastne inicijative je podpiral tudi vsako akcijo, ki je izhajala iz centrale in od drugih glavnih odborov. Ljubljanskemu prosvetnemu oddelku je izročil 550 izvodov brošure »Morje«, da jih razdeli med šolsko mladino. Organizacija je kakor lani tudi letos 5. januarja priredila v Unionu veliko prireditev. Število predavanj je naraslo. Omenja dobrotnike društva: ljubljanske trgovce in obrtnike, gerenta dr. Puca, Trboveljsko, dr. Trillerja, ki se je organizacije spomnil v oporoki, in odvetnike, ki so se je spominjali pri poravnavah. Dne 5. junija je bil sestanek delegatov vseh glavnih odborov v Belgradu. Sklenili so izpremembo pravil, dalje, naj JS sčasoma pokloni naši vojni mornarici prvi dar v obliki ene pomorske edinice ter da naj ustanovi in vzdržuje vsako leto pomorski tečaj. V tečaj bodo sprejeli vsako leto po 20 udeležencev, ki bodo potem širili med narodom zanimanje za naše morje.

Po poročilu blagajnika g. Gostiše je podal g. generalni ravnatelj Tykač nadzorstveno poročilo in predlagal, naj občni zbor podeli odboru absolutorij, blagajniku pa izreče zahvalo za vestno in točno uradovanje.

Pri volitvah je bila soglasno sprejeta lista, ki jo je predlagal stari odbor. Za predsednika je bil izvoljen veliki župan dr. Vilko Baltič, za odbornike pa gg.: Milisav Antonijević, dr. Böhm, Franc Bonač (trgovec), Martin Colarič, ing. Debelak, dr. Fettich, Franc Gostiša, Franc Hrehorič, dr. Viljem Krejči, Anton Kos, dr. Rudolf Marn, Franc Medic, podpolkovnik Dragoljub Milivojević, katehet Bonač, dr. prof. Karol Pirjevec, Joško Pogačnik, dr. Dinko Puc, Franc Pristou, nadrevident državnih železnic Franc Rebec, ključavničarski mojster J. Rebek, dr. prof. Valentin Rožič, finančni svetnik dr. Alojzij Rant, veletrgovec Franc Stupica, žandarmerijski komandant Stevan Trnokopić, dr. Niko Zupanič. — V nadzorstvo gg.: Ivan Jelačin, Luka Jelenc, Janko Jovan, dr. Vekoslav Kisovec, Franc Rus, dr. Ivan Slokar, ing. Milan Šuklje, Avgust Tosti, Alojzij Tykač. — Sprejet je bil dalje predlog odbora, da sme na prazna štiri mesta kooptirati zastopnice mestnega ženskega odbora.

Pri slučajnostih je g. dr. Fettich poročal še nadalje o kongresu v Belgradu in podal glavne misli predavanja, ki ga je imel na tem kongresu g. ravnatelj Alfirević. Predavanje obravnava boj za Jadran in za Solun in naglaša potrebo, da se opusti stara kontinentalna orijentacija. Delajmo za dosego popolne svobode na svojem morju! — Besedo je dobil še g. Bevščak, nakar je g. dr. Marn malo pred deseto zvečer občni zbor zaključil.

Novo postajališče v Osluševcih.

Kakor smo že poročali, bodo v nedeljo 13. junija slovesno otvorili novo postajališče v Osluševcih pri Veliki Nedelji.

Celotno napravo, ki bo stala okroglo 40.000 dinarjev, so zgradili **interesenti sami.** Pri denarni zbirki so se odlikovali predvsem Osluševčani, enako tudi pri brezplačnih vožnjah in drugih dajatvah. Potreben les za stavbo so brezplačno dobavili posestniki iz Sodinec, Vičanec, Sejance, Sterjanec in Bratonečic. Veliki župan mariborski je dal podporo v znesku 10.500 Din, okrajni zastop Ormož 5000 Din, okrajni zastop Ptuj 1000 Din, občina Cvetkovci 5000 Din, občina sv. Lenart 2000 Din, Formin 200 Din.

Vodja cele akcije, oziroma načelnik konzorcija za zgradbo je Josip Lah; podpirali so ga gg. Ferdo in Andrej Korpar, Alojz Janžekovič in šentlenarški župnik g. Peter Zadravec.

Na otvoritveno slavnost so povabljeni odlični javni funkcijonarji med drugim železniški ravnatelj g. dr. Borko in mariborski veliki župan.

Dogodek je dokaz, koliko more naše zavedno ljudstvo storiti zase z lastnimi silami.

Odbor sarajevske zdravniške zbornice odstopil.

Odbor sarajevske zdravniške zbornice je podal ostavko in obenem naslovil na ministra za narodno zdravje dr. Miletiča ostro spomenico, v kateri ugotavlja, da ministrstvo ne kaže za zbornico nikakega interesa in obzira ter da ignorira vse njene predloge. Odbor ne more dalje prenašati takega ravnanja od strani ministrstva in je vsled tega podal ostavko.

Zločini in nesreče.

V Splitu je izvršil samoumor uradnik Avgust Latej s tem, da je izpil večjo količino lizola. Vzrok so baje denarne razmere. — Morilca Eve Simonovičeve v Belgradu, kateri je tudi odnesel 26.000 Din, so našli. Imenuje se Sreten Dakić in je zločin že priznal. Star je 21 let in brez poklica. — V Mostaru so aretirali poštnega uradnika Ivana Vlahimiča iz Ljubinja, ker je poneveril dolarske čeke za 500 dolarjev. — Po nekaterih krajih Hercegovine je toča potolkla vse poljske pridelke. Veliko škodo so utrpeli zlasti nasadi tobaka. — V Zagrebu je neka dama L. M. sama vodila avtomobil in pri tem povozila in zdrobila staro ženico. — Delavca Ivana Jakopoviča je v Zagrebu povozil tramvaj in mu prebil lobanjo.

V sredo 9. junija ponoči je peljal hlapec veletrgovca Pungerčič iz Škocijana zapravljivček čez progo pri postaji Mokronog—Bistrica. Na ravnokar popravljeni progi se je zagozdilo enemu konju kopito med tračnice. Ves trud, rešiti žival, je bil zastonj. Enega konja so odpeli, kar pridrvi vlak, raztrga konja, razbije zapravljivček in potegne vso ropotijo 12 metrov daleč za seboj. Človeške žrtve k sreči ni bilo.

V nedeljo 6. junija se je na cesti Loperšice—Pušenci v ormoškem okraju ponesrečil s svojim avtom g. Stromer, lastnik premogovnika v Mihalovcih pri Svetinjah. Lastnik avta je razen majhnih prask ostal nepoškodovan, avto sam se je pa razbil.

Na Stadionu bo dne 27. junija orlovska prireditev!

KAJ JE Z ATENTATOM NA RADIČA?

Slavko Mihić, ki je bil v Stari Pazovi aretiran, ker da je hotel izvršiti atentat na Stjepana Radiča, je prestal svoj 14 dnevni policijski zapor in bil izročen sodišču, ki naj ugotovi, kaj je hotel z bombo, ali Radiča prestrašiti ali ubiti.

Na splošno željo občinstva se nogometna tekma Drama -- Opera preloži na torek 15. junija t. l. ob pol 19. uri.

PALMA

KAUČUK PETE IN POTPLATE

morate nositi ob vsakem času. „Palma" ni razkošje, ker daje elastično, prijetno hojo, marveč je za vsakega praktičnega in štedljivega človeka neobhodno potrebna, ker je mnogo trpežnejša in cenejša kot usnje. En poskus Vas bo takoj uveril. Poslej ne boste hoteli nositi čevljev brez „Palme"

Med potom v Chicago.

Slovenski romarji v Parizu.

(Od našega poročevalca.)

Pariz, v nedeljo, dne 6. junija ob 6.45 zjutraj, ni ravno oblekel za sprejem Slovencev svoje najlepše obleke; nad mestom je visela siva megla, ki spreminja »mesto luči« ob takih dnevih v nekaj silno dolgočasnega, a vendar moramo biti še hvaležni, da nam je prizanesel dež, ki se je baje neprestano vlival na Pariz skozi dolge tedne.

Na kolodvoru nas je čakalo nekaj pariških Slovencev in agent parobrodne družbe. Ker je skupina pripeljala s seboj še svojega, so bile zmede neizogibne, tako da se je navdušenje ob prihodu precej poleglo ter spremenilo v tiho resignacijo, ki je trajala čisto do odhoda. Dobili smo vtis, da oni najsrečnejše potuje, ki ni navezan na nobenega agenta. Ti gospodje so imeli le eno samo misel v glavi, kako nas na najhitrejši način spraviti v kraj, tja v one umazane in smrdljive izseljeniške čakalnice na kolodvoru St. Lazare, in potem s prvim vlakom iz Pariza v cherbourško karanteno.

Naši romarji so med debato z agenti potrpežljivo čakali sredi kupa prtljage in položaj bi bil postal neprijeten, da ni bilo g. Grošlja iz Slovenčevega uredništva. On je zanesel med nas dobro voljo. Niti vtegnil še ni odložiti svojih kovčegov, ko je že začel vlačiti iz žepov krasne albume Jugoslovanske tiskarne ter jih ponujati našim pariškim Slovencem češ, »da bodo imeli nekaj za spomin«. Za to sistematično propagandno delo mu moramo biti prav hvaležni.

Gospoda škofa dr. Jeglič in dr. Gnidovec sta se še pravočasno izognila kolodvorski zmedi s tem, da sta se sicer nekoliko proti »programu« agentov kratkomalo odpeljala na dom očetov Lazaristov. Mi drugi, še vedno zakopani sredi svoje prtljage, smo poslali za njima globok vzdihljaj nevoščljivosti.

Z nami se je vozila tudi hrvaška skupina pod vodstvom štirih orjaških frančiškanov iz Mostara, med njimi g. provincijal sam. Bila je še bolj nesrečna kot mi. Neprestano so klicali za fra Nuičem, pariškim sorojakom, ki jih je sicer pričakoval na kolodvoru, a se je takoj po prvem spopadu med agenti diplomatično oddaljil ter rajši za pol ure situacijo opazoval izza debelega stebra.

Msgr. Rodić, belgrajski nadškof, pa je takoj izginil, tako da ga niti domačini niti agenti niso imeli prilike pozdravljati.

Nismo se mogli ubraniti vtisa, da se je naš notranjepolitični položaj nekoliko zrcalil v zmedi na Gare de l'Est v posebnih »stališčih«, ki so jih zavzeli naši trije narodi. Menda ne bo tako hudomušnih kritikov, ki bi iz tega hoteli delati kapital za separatistične težnje v naši domovini. Poudariti pa se mora, da so agenti družbe — plačani vinculum unitatis — razjasnitev položaja nekoliko otežkočili, ker niso hoteli pokazati pretiranih orijentacijskih zmožnosti.

Ko se je hudovanje odkadilo, sta si osvojila Slovence naša pariška akademika gosp. C. Škerjanec iz diplomatične šole in gosp. B. Vodušek iz filološke fakultete, ter jih odpeljala v dvoje cerkva, kjer sta že prej oskrblea oltarje za č. g. duhovnike. Pristaviti moramo, da se to ni moglo zgoditi prej, dokler ni č. g. Markeš z dvema trdima besedama ukrotil agentov ter zapovedal, da morajo ljudje v cerkev.

Pri sv. Lavrenciju se je le po dolgem prigovarjanju posrečilo nekoliko zadrževati apostolskega duha č. g. Štrajher-ja iz Borovnice. Hotel je namreč — misel je bila seveda lepa — da naj v cerkvi »eno zapojemo«. Nazadnje se je le udal, ker je uvidel, da bi s petjem najbrže motili pridigo, ki se je istočasno vršila za prvoobhajance v nabito polni cerkvi. A popolnoma pa le ni hotel podleči, vzdignil je svojo aktovko, ki mu je služila za signaliziranje, odvedel svoje ovčice v kotiček ter jim tam, bolj šepetajoče seveda, malo zapridigal. Če pomislimo, da je že prej na kolodvoru prenosil vso našo in polovico hrvaške prtljage, moramo priznati, da ima Borovnica gorečega pastirja.

Pri Sv. Vincenciju pa so naši gospodje imeli nenavadno sijajen uspeh. Kakor hitro so ljubeznjivi francoski duhovniki zagledali rudeči ovratnik in impozantno postavo mil. g. dr. Opeke, so z veliko naglico začeli prenašati mašno obleko iz zakristije na oltar, kjer so mil. g. korarja oblekli, prepričani, da je škof. Za njegove latinske proteste se niso zmenili, **ker jih najbrž niso razumeli. Tako smo si,** vkljub temu, da smo zgubili svoja škofa, vendarle privoščili videz, da imamo v svoji sredi »Monsigneur l'évèque«. Mil. g. korar nam ne bo zameril, če pristavimo, da smo ob tej priliki tudi želeli, da bi mistifikacija bila resnica.

Po sv. opravilih so nas zopet dobili agenti, kar je takoj povzročilo nekoliko negotovosti okrog ene kavarne. Treba je bilo iti preko bulvarda skozi divje vozeče avtomobile, potem pa po isti poti nazaj na staro mesto. Potem smo bili že bolj trenirani in smo se delili.

G. Vodušek je prevzel mil. g. korarja, č. g. profesorja Bogovca in č. g. Žužka pod svoje varstvo ter jih je peljal na turo po Parizu. Po tem, kar smo slišali pozneje sklepamo, da je bila njihova ekspedicija sijajna, videli so celo Versailles, in celo č. g. Žužek, ki je spočetka kazal zelo dvomljivo zaupanje v ciceronske sposobnosti g. Voduška, je moral priznati, da je vožnja nad vse lepo uspela. Kako srečni gospodje!

Vse druge sta pa naš domači in naš pariški agent nabasala na avtobus pod pretvezo, da moramo iti na amerikanski kolodvor radi nekih misterijoznih formalitet. Torej adijo obisk Pariza! Nam bo pa grupa g. Voduška povedala, kakšno je mesto! Ko smo prišli na Gare St. Lazare smo zvedeli, da so naznanjene formalitete v tem, da nas tam izbašejo ter nam slovesno naznanijo: »Sedaj gospoda ste pa prosti.« Nekaterim se je tolika vljudnost zdela pretirana in morda so imeli tudi prav. Vendar se je tako težko priborjena svoboda pozdravila z velikim **veseljem. Ura je bila že deset! Sedaj nas je za-**

Dnevne novice

★ **Ljudski tabor na Limbarski gori** se bo vršil v nedeljo 20. t. m. ob 11 dopoldne. Govorita narodna poslanca dr. Jakob Hodžar in Ivan Strcin ter drugi govorniki. Vabljeni vsi iz bližnje in daljne okolice.

★ **Križ v italijanskih univerzah.** Italijanski naučni minister Fedele je te dni izdal uredbo, da mora po predavalnicah vseh državnih univerz, akademij in sploh vseh visokih učnih zavodov viseti na steni sv. razpelo. — To je moško priznanje vere očetov!

★ **Za generalnega tajnika vsega kapucinskega reda v Rimu** je imenovan gvardijan **škofjeloškega samostana o. Mavricij Terašk**, ki nastopi to mesto s 1. julijem. Iskreno čestitamo! — Predstojništvo samostana prevzame začasno zopet preč. o. definitor Oton Kocjan.

★ **Umeščen** je bil v sredo, dne 9. junija na župnijo Adlešiči g. Alojzij Peček, doslej kaplan v Stopičah pri Novem mestu.

★ **Imenovanje.** Pravosodni minister je imenoval za notarja na Vranskem dosedanjega notarskega namestnika na Vranskem g. Jura Detička.

★ **Na III. drž. realni gimnaziji v Ljubljani** (Beethovenova ulica) se bo vršilo vpisovanje učencev in učenk za sprejem v I. razred 29. in 30. junija od 8—12 dop. in 1. julija od 8—9 dopoldne v ravnateljevi pisarni. K vpisovanju naj pridejo učenci in učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov in prinesejo s seboj krstni list in spričevalo, veljavno za sprejem v srednje šole. Zunanji učenci se morejo tudi pismeno prijaviti. Sprejemni izpiti se bodo vršili v četrtek, 1. julija. Pričetek ob 9 dopoldne.

★ **Vpisovanje na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani** za šolsko leto 1926-27. se bo vršilo dne 30. junija in 1. julija t. l. vsakikrat od 9—12 dopoldne. V prvi letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili IV. razred srednje ali IV. razred meščanske šole. Za tiste, ki pridejo iz meščanskih šol, se bo vršil dne 2. julija ob 8 zjutraj sprejemni izpit iz nemščine. V drugi letnik se sprejemajo učenci in učenke, ki so dovršili prvi letnik dvorazredne trgovske šole, ki je ali državna ali pa ima pravico javnosti. Učenci in učenke naj se priglase v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prineso s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. Vpisati se je mogoče tudi pismeno s pošiljatvijo naštetih dokumentov. Do 6. julija t. l. bo objavljeno na razglasni deski, kdo je sprejet in kdo odklonjen. — Šola je zlasti prikladna za tiste sinove in hčerke trgovcev, ki nameravajo ostati v domači trgovini. — Letošnji boljši učenci-absolventi imajo že vsi službe. Povpraševanje po njih je zelo živahno. Zato se učencem IV. razreda srednje ali meščanske šole, ki se hočejo posvetiti trgovini, priporoča, da se vpišejo v zgoraj imenovani zavod, ki v kratki dobi učence dobro usposobi za trgovsko prakso. — Ravnateljstvo.

★ **Učenke II. letnika trgovske šole v Ljubljani** so napravile pod nadzorstvom ravnatelja g. Gogale in gg. Cundrča ter Učaka v dneh od 7. do 10. junija poučno ekskurzijo v hrvatsko in italijansko primorje. Obiskale so Sušak, Bakar, Kraljevico, Crkvenico, Novi, Reko, Volosko, Opatijo in Lovrano. Povsod so bile zelo prijazno sprejete in dobro postrežene. Tako železnica kakor Jadranska plovidba d. d. je šla izletnicam zelo na roko, vsled česar je treba izreči obema najiskrenejšo javno zahvalo. Kr. komisarijat obmejne policije na Sušaku je preskrbel izletnicam brezplačne prehodnice in tako omogočil prost vstop v italijanske kraje. Zato se tudi njemu izreka iskrena zahvala. Učenke, ki so z natančno po programu izvršenim izletom zelo obogatele svoje znanje in si razširile svoje obzorje, se vsem, ki so s svojimi darili omogočili krasen in poučen izlet, najiskreneje zahvaljujejo.

★ **Na drž. realni gimnaziji v Celju** bodo sprejemni izpiti za 1. razred dne 24. junija, in sicer od 8—9 vpisovanje, nato izpiti. K vpisovanju je treba priti s krstnim listom in šolskim izpričevalom. Sprejemni izpiti za 2. do 8. razred se vrše dne 30. junija od 8—12. — Ravnateljstvo.

★ **Prodaja permanentnih legitimacij za velesejem po 30 Din v Ljubljani.** Da se razbremene blagajne na velesejmu, so prevzeli razprodajo permanentnih legitimacij po 30 dinarjev tudi vsi bančni zavodi v Ljubljani. Prosimo vse posetnike, da si že sedaj oskrbe legitimacije, ker je znano, da je zadnje dni pred otvoritvijo zaznamovati na blagajne vedno velik naval. Permanentne legitimacije upravičujejo do polovične vožnje na vseh osebnih in brzovlakih. Priporočamo Ljubljančanom, da dopošljejo legitimacije svojcem in prijateljem, ki nameravajo za časa velesejma od 26. junija do 5. julija posetiti Ljubljano.

★ **Iz Mokronoga.** Sodnijsko poslopje v našem trgu, doslej last g. Zupanca, je kupil zdaj trg Mokronog. — Naš trg si je nabavil tudi mostno tehnico.

★ **Vsi poljski državljani**, ki stalno bivajo v Jugoslaviji in se ne mislijo preseliti kam drugam, so dolžni se v svojem interesu obrniti osebno ali pismeno na generalni poljski konzulat v Zagrebu, Dalmatinska ulica 2, v svrho vpisa v register poljskih državljanov. Potrebno je predložiti dokaz o poljskem državljanstvu (domovnico iz ene občine na Poljskem), kakor tudi potrdilo okrajnega glavarstva v Jugoslaviji, da ni državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Razen tega je potrebna prošnja za vpis v spisek poljskih državljanov. Poljski državljani, vpisani v ta register, dobe potrdilo o vpisu, kakor tudi konzularne potne liste za polovične takse.

★ **Neizročljive poštne pošiljke za mesec april 1926.** Izšel je te dni razglas o neizročljivih poštnih pošiljkah za zgoraj omenjeni mesec in je bil razposlan vsem poštam, kjer je v prostoru za stranke razobešen občinstvu na vpogled.

★ **Upokojitev.** V Zagrebu je upokojen g. Pavle Serdar, ravnatelj gimnazije in tajnik prof. društva sekcije Zagreb.

★ **Vojaška avtogaraža.** Vojno ministrstvo namerava v Kumanovem zgraditi večjo avtogaražo za svoje avtomobile. Določen je kredit 160.000 Din.

★ **Nove kasarne v Novem Sadu.** Za stanovanjska poslopja avijatikov je določilo ministrstvo za vojno in mornarico kredit 1 milijon 100.000 Din.

★ **Izročitev odlikovanja.** Prihodnjo nedeljo izroči čehoslovaški poslanik na našem dvoru g. Šeba mestu Šabcu Masarykovo odlikovanje vojnega križa. Za proslavo se vrše velike priprave.

★ **Odlikovanje.** Z redom sv. Save IV. razreda je odlikovan Josip Canić, komponist in profesor realne gimnazije v Zagrebu.

★ **Prebivalstvo Splita.** Split šteje sedaj 32.000 prebivalcev. Leta 1910. je imel še 21 tisoč 407 oseb.

★ **Mednarodni portretni album.** V Belgradu je izšel mednarodni portretni album, delo akad. slikarja Gedčja. Album obsega 200 portretov naših politikov, industrijalcev in drugih znanih oseb. Tekst je v latinici, cirilici in v francoskem jeziku.

★ **Tudi zagrebške bolnice prepolne.** Zagrebške bolnice odganjajo bolnike radi prenapolnjenosti. Bolniki se poslužujejo intervencij policije, ki so seveda brezuspešne.

★ **Radioemanacijsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE,** (38° C), postaja Straža-Toplice zdravi z izvrstnim uspehom reumatizem, živčne bolezni: vnetje živcev, otrpnenje, neuralgije, ischias, ženske bolezni, eksudate, posledice zlomljenih kosti, zakasnelo rekonvalescencijo po težkih boleznih in operacijah, kron. kožne bolezni itd. Vsaka tukajšna kura je tudi okrepčevalna in omlajevalna. Elektr. razsvetljava, tekoča voda v sobah, sploh moderni komfort. Hrana ala carte ali v penzijonu. Cene znižane. Prospekte na zahtevo.

V pondeljek, 14. junija ob 20. v veliki dvorani hotela Uniona

oratorijski koncert

pevskega zbora Glasb. matice dr. Božidar Širola:

‚Žrtva Abrahamova‘

za soli, zbor in orkester.

Vstopnice v Matični knjigarni.

Ljubljana

⊙ **Iz Ljubljane do Šiške** je napisal Fr. Erjavec. Kdor bo pa pisal iz Ljubljane do Ježice, ta pač ne bo mogel prezreti Stadiona, kjer bo v nedeljo, 27. t. m., ob pol štirih telovadba.

⊙ **Ogled knezoškofijskega dvorca in semeniške knjižnice** priredi umetnostno-zgodovinsko društvo pod vodstvom msgr. V. Steske v soboto, 12. t. m., ob treh. Zbirališče na dvorišču dvorca.

⊙ **Šentjakobska prosveta** bo imela v nedeljo, 13. t. m., ob sedmih sv. mašo s pridigo na Rožniku, ker obhaja svojega patrona sv. Antona Padovanskega. Vsi člani in tudi drugi gostje povabljeni.

⊙ **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** vabi svoje člane in prijatelje, da se udeleže društvenega izleta na Vrhniko v nedeljo, dne 13. t. m., popoldne. Sestanek na glavnem kolodvoru. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob četrt na dve popoldne.

⊙ **Umrla** je 10. t. m. Marija Rojšek, bivša branjevka, v starosti 85 let. Pogreb se vrši v soboto popoldne ob dveh, Študentovska ulica št. 11.

⊙ **Umrl** je včeraj g. Vilj. Štrumbelj, maturant drž. učiteljišča. Pogreb bo v nedeljo, 13. t. m., ob štirih popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva!

⊙ **Izlet križanske Marijine družbe na Kopanj** pri Grosupljem bo jutri ob vsakem vremenu. Odhod z jutranjim vlakom ob 6.17 z glavnega kolodvora. Duhovno opravilo ob pol 9. uri, nato kratko zborovanje. Popoldne po litanijah v slučaju lepega vremena pešpot v Žalno, odkoder zvečer povratek v Ljubljano. Somišljeniki dobro došli!

⊙ **Glas iz občinstva.** Obiskovalcem našega v resnici divnega tivolskega parka in ondotnih nasadov prav nemilo dregne v nos smrdljiva tekočina, ki se odtaka izpod škarpe pod hotelom Tivolijem vprek po cesti, ki vodi od gradu proti hotelu mimo starega vodnjaka in kanala nad nekdanjim bajerjem. Pa tudi sicer pot tam ni ravno idealna, dasi je močno frekventirana. Mislimo, da bi se dalo dobiti nekaj lopat cementa, da bi se napravil vsaj za odtok smrdljive vode — menda tudi »straniščnice« — pod zemljo kanal, ki bi ne stal kdove koliko. Saj tista smrdljiva voda ali karkoli že je, razriva cesto in dela jarek, ki ni v kras najlepšemu sprehajališču z gozdnim ozadjem v Ljubljani. Malo več okusa tudi tu!

⊙ **Palača čekovnega urada.** Ljubljanska podružnica poštne hranilnice prične graditi ob Aleksandrovi cesti svojo novo palačo. Načrte je izdelal belgrajski arhitekt Brašovan.

⊙ **Cenjenemu občinstvu svetujemo,** naj pohiti dne 27. junija popoldne v Hribarjev gaj, kjer bo obilo zabave in razvedrila na veselici, ki jo priredi Slovensko pevsko društvo »Krakovo-Trnovo« ob trnovskem cerkvenem proščenju.

⊙ **Vrtni koncert v restavraciji na glavnem kolodvoru** priredim danes, v soboto dne 12. t. m., zvečer od 8. do 1. ure po polnoči. S priporočam za obilni poset — Josip Majdič.

SPORED AKADEMIJE RDEČEGA KRIŽA ki se vrši v nedeljo, dne 13. t. m., ob pol 11. uri v dvorani hotela Union: 1. Državna himna. — 2. K. Nikolić-Rasinski: Crveni krst. Deklamira Baher Iv., učenec 2. razreda II. deške meščanske šole. — 3. a) A. M. Slomšek: Veselja dom. Ponarodela. b) Na Gorenjskem je fletno. Narodna. c) Pesme iz Morave. Srbska narodna. Pojejo učenke I. dekl. osnovne šole pod vodstvom učit. gdč. Lj. Umbergerjeve. — 4. Telovadni ples. Izvajajo učenke I. dekl. osn. šole pod vodstvom učiteljice g. Mušičeve. — 5. M. Grošelj: Mladi junaki. Igrokaz v enem dej. Izvajajo učenci II. deške osn. šole pod vodstvom učiteljice gdč. Fr. Zemljanove. — 6. A. Medved: Otroku. Deklamira Fink Marija, učenka 2. razr. I. dekliške osnovne šole. — 7. a) Proste vaje. b) Telovadne skupine. Izvajajo učenci I. deške meščanske šole pod vodstvom strok. učitelja g. Jerasa. — 8. Milčinski: Igrica o veseli nalogi. Igrajo učenke II. dekliške meščanske šole pod vodstvom strok. učiteljice gdč. M. Vidmarjeve. — 9. Telovadni ples. Izvajajo učenke I. dekl. mešč. šole pod vodstvom strokovne učiteljice gdč. Trdinove. — 10. a) E. Adamič: Tam gori za našo vasjo. b) Ah, zar je morala doć. Srbska narodna. Pojejo učenke II. dekl. mešč. šole pod vodstvom učiteljice gdč. Umbergerjeve. — Vstopnice v Matični knjigarni in pred pričetkom akademije v Unionu.

Maribor

□ **Somišljenikom SLS!** Shoda radikalne stranke se somišljeniki SLS ne udeležijo. Mi ne bomo tem ljudem delali štafaže.

□ **Železničarje lovijo.** Te dni sta dve posebni deputaciji šli skozi naše železniške delavnice in kurilnice. Kolikor smo poučeni, se bodo železničarji v obilnem številu odzvali povabilu radikalne stranke in bodo poklonili bivšemu železniškemu ministru Velizarju Jankoviču njegove velike plakate iz l. 1923., kjer so jim bile poklonjene dobro znane rimske dobrote.

□ **Prav so povedali.** Na svojih plakatih, s katerimi vabijo radikali na svoj shod, končujejo vabilo z odkritosrčno izpovedjo: »Naj vas ne moti demagogija, ki je v letih po osvobojenju težila naše gospodarske in politične interese.« V letih po osvobojenju je radikalna stranka vodila našo državno politiko. Zato, Mariborčani, plakat sam vas poziva, naj vas ne moti demagogija radikalne stranke!

□ **Vsi**, ki so prejeli pismeno vabilo na naš današnji sestanek ob 8 zvečer v dvorani Zadružne gospodarske banke, prosimo za udeležbo. Bog živi!

□ **Policijski uradnik okraden med pregledovanjem potnih listov.** V ljubljanskem brzovlaku je bila službujočemu uradniku ukradena torbica, ki jo je za nekaj trenutkov odložil. V torbici so bili poslovni papirji in koleki v vrednosti 700 Din.

□ **V mariborski moški kaznilnici** je umrl 78 letni musliman Sulejman Zekir iz bitoljskega okraja. Rajni je bil obsojen v Belgradu

---

čel voditi g. Škerjanec, vedno miren, vedno hladnokrven in povsod pričujoč. Oskrbel je 6 avtomobilov in tako smo začeli »verižiti« po Parizu.

Mimo opere, ki je baje nekoliko spominjala na ljubljansko, mimo Café de la Paix, sestajališča diplomatov, politikov in mednarodnih verižnikov (zakaj neki torej tako nelogično ime kavarna miru!), dol proti Rue de la Paix, kjer smo pokazali našim ljubeznjivim in radovednim dekletom rojstni kraj pariške mode, skozi lepo in ravno, žalibog danes malo mrtvo Avenue de l'opera proti Louvre in Comédie française, kjer se je ovekovečil Mollière, se je počasi pomikala naša veriga.

Palais Royal, bivši dom kardinala Richelieua, Louvre, palača francoskih kraljev s svojo divno renesančno fasado, ki gleda tja na zgodnjo gotsko cerkev (12. stol.) St. Germain l'Auxellerois, ki jo skoroda popolnoma zakrivajo ostudne železne stavbe veletrgovine Samaritaine, stolp sv. Jakoba, ostanek svoje dni sloveče opatije, to so točke, ki jih vidimo le mimogrede, a ki zbujajo melanholične spomine na vstvarjajočo kulturno višino predrevolucijske Francije.

Nato se dvignejo pred nami masivne stavbe policijske prefekture, justične palače in najvišjega kasacijskega dvora, vse črne in strahovito mrzle. Izza granita justične palače šviga proti nebu stolpiček bivše kapelice sv. Ljudevita, majhnega draguljčka klasične gotike. Na levi strani pa leži v majestetični dolžini Notre-Dame. Tam smo se ustavili. Revolucija je še pustila nekaj spominov, ker v portalih je še mnogo svetnikov, ki so še vedno obglavljeni. Samo solnca ni bilo, in brez njega notranjščina katedrale ni privlačna. Samo takrat, kadar se polna svetloba preliva skozi rozete in barvana okna, visoki oboki in galerije in celo dolge linije vitkih stebrov oživijo v spreminjevajoči se luči stoternobarvnih solnčnih žarkov. Danes je bila temna in mrzla, in oboki so se nam zdeli nedosegljivo visoko nad nami, zaviti v mrak in mrtvi. Nas so seveda zanimali sloveči notre-Damski Suissi (cerkveni oficirji) s helebardami, v dvokotnem klobuku in z brkami, ki so pri hercegovinskih frančiškanih gotovo zbujale nekoliko ljubosumnosti. Mil. g. korar Opeka je bil baje takoj predmet najspoštljivejše pozornosti od strani teh sicer tako jekleno indiferentnih, v škrlat in zlato oblečenih čuvajev katedrale.

Quartier Latin, študentovski raj in pekel! Okrog Pantheona in sedanjega grobišča sv. Genovefe se grupirajo Sorbona, pravna fakulteta, tehnika, vojaška akademija in drugi kolegiji, kojih svetniška imena še danes pričajo — morda zaman in slepim očem — kdo je dal sloves Sorboni.

Faubourg St. Germain, »klerikalni« in aristokratični del mesta! Našo pozornost zbudi — žalibog samo mimogrede — stara opatijska cerkev St. Germain na travniku, sezidana v enajstem stoletju. s svojimi mramornatimi stebri iz 6. stoletja in svetovno znamenitimi freskami Flandrina. Pokazali so nam tudi kavarno Deux magots (Pri dveh opicah), priljubljeno božjo pot čeških častilcev Massaryka in Beneša, ki sta med svetovno vojno mnogokrat tukaj premišljevala o svoji še nevstvarjeni domovini. Ko bi mogli stopiti vsaj trenotek za eno ali dvoje teh tako strupeno hladnih in skoroda odbijajočih vratarskih lož, bi pa videli, koliko bogastva, koliko razočaranj in koliko upov še se skriva v razkošnih palačah rojalistične aristokracije Faubourga St. Germain.

Nato sledi oficielni Pariz z raznimi ministrstvi in na koncu bulvarda Palais Bourbon, sedanji parlament. Hudomušni Francoz je prekrstil državni zbor v Chambre des fous (norišnica, da vsaj na ta način protestira proti nedostatkom svojega parlamentarnega demokratizma, ki se pojavljajo osobito zadnja leta.

Trg Concorde smo celega obvozili, tako da je vsakdo lahko videl krasne perspektive, ki se odpirajo na desno proti cerkvi sv. Magdalene in na levi proti burbonski palači in Quay d'Orsay, vnanjemu ministrstvu. Nazaj proti Louvru se raztezajo lepi tuillerijski vrtovi, pred nami se pa odpirajo bajni Elizejski nasadi, skozi katere reže široka Champs Elysées, »elizejska polja«, kilometre daleč dol proti Zvezdi, kjer počiva nepoznani vojak. Zdi se nam, da je g. Škerjanec naletel na gluha ušesa, ko nam je razlagal zgodovino obeliska na sredi Comorde in kazal palačo Crillon, v kateri se je l. 1919. napisala tako črna stran v zgodovino Jugoslavije, takrat ko še Italija in naša domovina niste bili oficijelno tako intimni prijateljici. Dr. Trumbiču pa bo ostala v spominu. Mi vsi smo raišc medtem zrli dol proti Zvezdi in na Eifflov stolp, kojega vitka silhueta se je naenkrat pokazala na nebu.

Ob slavoloku smo se ustavili. Nehote so prihajali nazaj v spomin oni lepi dnevi iz junija 1922, ko smo videli naše Orle v rdečih krojih, oblitih od solnca, prepevati gor po elizejskih poljanah, na njih čelu krasen venec za nepoznanega junaka, in ob obeh straneh navdušeno občinstvo. Ob grobu pod slavolokom smo se zavedali, da tudi mi dolgujemo brezimenskemu junaku čustva odkrite hvaležnosti.

Nebo se nam je takrat malo posmejalo in ni čuda, da smo hoteli biti slikani pod Arc de Triomphe, obraze obrnjene proti belim stolpom bazilike Najsv. Srca, ki so nas pozdravljali iz daljave.

Obiskali smo še bogato obmestje Passy, pred 50 leti še »Villaviertel«, ločen od Pariza po vrtovih in travnikih. Videli smo ostudno palačo Trocadéro, ki zabarikadira prelepi razgled dol na Seino in na Martova polja, na katerih se dviga Eifflov stolp in kjer so svoje dni naši Orli želi lavore in zlate svetinje.

Obisk Pariza smo končali z romanjem na Montmartre v baziliko Najsv. Srca. Kako grdo vsebino in kako slab sloves je dobil širom sveta ta hribček, »Gora mučenikov«, na katerem so še pred 30 leti stali in mleli mlini na veter, in kjer sedaj kraljuje dom Nasv. Srca. Raj umetnikov in ljudskih pesnikov, pribežališče vseh onih, katerim je Francoz dal za nas Slovane malo žaljivo ime »bohémiens«, je danes postalo sestanek mednarodnih »velikih« lahkoživcev, Babylon razuzdanosti in živalske

radi 18 umorov, 2 slučajev uničenja tuje lastnine in 1 slučaja pomoči sovražnikom na 20 let najtežje ječe v okovih, oziroma na 444 let zapora po starem srbskem kazenskem zakoniku.

☐ **Vojaška straža streljala.** V četrtek okrog 10. ure zvečer je streljala vojaška straža dvakrat proti dvema pasantoma, ki sta šla mimo vojaškega skladišča v Magdalenskem predmestju. Potnika sta šla mimo skladišča, v katerem se nahaja slama in seno. Na poziv straže je eden takoj obstal, drugi pa se je ustavil šele na večkratni poziv. Ker se je drugi potnik pritožil radi ustavljanja, je oddal stražnik proti njemu dva ostra strela, ki k sreči nista zadela. Po streljanju je stražnik poklical drugo močnejšo stražo, ki je potnika zasledovala, pa ji je zbežal. Ponoči naj se potniki ogibljejo vojaških skladišč in naj se na poziv takoj ustavijo!

☐ **Katoliška mladina** priredi jutri, v nedeljo, 13. junija popoldne na vrtu restavracije »Pri klavnici« zabavo z vabljivim sporedom. Vabimo vse naše organizacije v Mariboru in okolici, da se prireditve katoliške mladine udeleže. Začetek ob 3 popoldne.

☐ **Razstava modela letečega avtomobila.** V hotelu »Halbwidl« je včeraj mehanik Ante Radošević iz Sarajeva razstavil svoj model letečega avtomobila. Tudi v Mariboru išče finančnika, ki bi mu dal na razpolago 200.000 Din za izdelavo celega izuma. Dosedaj je Radošević prepotoval vsa večja jugoslovanska mesta brez uspeha. Iz Maribora pojde v Varaždin, odtam pa na ljubljanski velesejem. Nato pa odide v inozemstvo, ako v Jugoslaviji ne dobi finančnika.

Vrhnika

Prireditev ljubljanskega rokodelskega društva v nedeljo, dne 13. junija ob pol 4 popoldne bo deloma na vrtu, deloma v dvorani Rokodelskega doma. Ob neugodnem vremenu se bo vršila vsa prireditev v dvorani in v drugih prostorih v Domu. Ljubljanski igralci bodo uprizorili veseloigro s petjem »Številke gospe Rožmarinke«. Pričetek predstave je ob pol 4. Pevski zbor ima na sporedu naslednje pevske točke: Prelovec, Jaz bi rad rdečih rož; Jordan, Rožica; Foerster, Razbita čaša; Schwab, Večer na morju; Foerster, Večerni ave; Ferjančič, Slovenska zemljica. Vstopnice k prireditvi se dobivajo v predprodaji v Rokodelskem domu. Ker je prireditev samo popoldanska, je ugodna prilika tudi za okoličane, da se je udeleže.

Cerkveni koncert. Na cerkvenem koncertu, ki se bo vršil pri nas dne 29. junija t. l. popoldne, se bodo izvajale skladbe naših skladateljev: Gallus-Petelin, Rihar, Foerster, Sattner, Premrl, dr. Kimovec, Hochreiter, Mav, Hladnik in Grum. Te dni se razpošljejo vabila s sporedom. Ljubitelje cerkvene glasbene umetnosti opozarjamo na to cerkveno pevsko slavlje.

Esperanto. Na Vrhniki obstoji že dalje časa esperantski tečaj, ki ga posečajo naši ukaželjni Vrhničani v obilnem številu. Napredek je hvalevreden ter so nekateri že tako izvežbani v tem modernem mednarodnem jeziku, da se ga poslužujejo medsebojno kot občevalnega jezika.

Medvedje. Dva živa medveda, samca in samico je vodila preteklo nedeljo po Vrhniki in okolici ciganska trojica. Medved samec, pravcati capin, je plesal na dveh nogah, za poboljšek pa je dobival udarce z bičem. Pri tem je renčal, da je radovedna mladina bežala na vse strani. Cigani so dobili več darov nego kakšna majhna menažerija, ki kaže divjačino proti vstopnini.

Trbovlje

✡ **Dramatična šola.** V nedeljo, dne 13. junija priredi dramatična šola ob 4 popoldne produkcijo v Društvenem domu. Na sporedu je komedija v enem dejanju »Priljudni komisar« in deklamacije: Procesija, Soldaška, Lepa Vida, Oba junaka, Vesela pomladna epistola, Harlekinada, Beseda, Trubarjeva izpoved, Razgovor, Bajka o sreči, Osel, Železna cesta. Dramatično šolo vodi profesor g. Šest in jo obiskujeta dramatična odseka prosvetnega društva (Društveni dom) in del. izobr. društvo »Svoboda«. Ta dva odseka tudi ves čas skupno nastopata. Prijatelje umetnosti vljudno vabimo, da se v obilnem številu udeleže te produkcije. Po igri ob sviranju godbe domača zabava.

✡ **Sv. Planina.** Romanje Trboveljčanov, Savinjčanov, na priljubljeno sv. Planino, ki je tudi turistom dobro znana, je zelo priljubljeno. Ob nedeljah, praznikih, kakor tudi ob navadnih dneh se znajdejo iz vseh krajev Slovenije odmora potrebni ljudje na Planini. Posebno radi pridejo gori k procesiji sv. Rešnjega Telesa, ki se bo letos vršila v nedeljo 13. junija prav slovesno. Po dolgih letih bo igrala tudi rudniška godba pri procesiji ob 10. Na Planino napravi v nedeljo izlet tudi Marijina družba iz Trbovelj in ima svoje cerkveno opravilo ob 8. uri.

✡ **Nevoščljivost ali kaj.** Ne verujemo, da bi članek v četrtkovem »Jutru«, kjer se piše o kinopodjetjih in dvomi nad njih rentabiliteto, pisal človek iz vrst onih, ki delajo na kulturnem ali gospodarskem polju. Članek je pisan v škodoželjnem smislu in namiguje, da je kino v Društvenem domu odveč. Vsa kulturna in gospodarska podjetja nasprotnih strank mi pustimo na miru, če treba, jih tudi podpiramo, če gre za skupne kulturne dobrine. Ne tako oni. Če pridemo s kakšno idejo na dan, takoj hlastnejo po njej, hočejo z raznimi ovirami preprečiti naše načrte, sami pa uporabijo naše zamisli zase. Tako tudi pri kinu. Videč, da ga hočemo napraviti, so takoj zaprosili za kino v hrastniški »Narodni dom« in za »Sokolski dom« v Trbovljah. Kot kulturnim organizacijam jim je šlo vse na roko, pač pa ne privoščijo kina »klerikalcem«. Naš kmet in delavec ne sme imeti zabave, ne sme imeti skioptičnih predavanj, ne sme se izobraževati, za njega je menda po »demokratskih« načelih to luksus, če ni namreč »demokratsko« štemplano. Pustite nas na miru kakor pustimo mi Vas! Pripravljeni smo tudi na napade, ne bodo Vam pa ti v korist. Ali bo pa kino v Društvenem domu uspeval, je samo naša zadeva in nikogar drugega. Glavno nam bo izobrazba naroda; tu se bo ob živih slikah predavalo in se bo izobraževalo naše ljudstvo. Čudimo se pa, kako je ravno sedaj »demokratom« na srcu gmotni položaj delavca, medtem ko so ob najhujši redukciji delavstva otvorili svoj kino. No, da govori danes iz njih samo nevoščljivost in škodoželjnost, itak vsakdo ve.

Ormož

Smrtna kosa. V nedeljo dne 6. junija je bil tukaj ob obilni udeležbi pokopan Bogumir Filipčič, tehnik na ljubljanskem vseučilišču, nadepolni sin občespotovanega orožn. narednika v pokoju in hišnega posestnika v Ormožu. Imel je letos v 19. letu starosti dokončati svoja študija na tehniki. Pred dvema letoma je umrl njegov mlajši brat Maks, gimazijec-odličnjak v Marijanišču v Mariboru. Oba sta podlegla jetiki. Rajni Bogumir je bil ljubljenec svojih staršev in vseh, ki so ga poznali. Občespoštovanim staršem izrekamo s tem naše globoko sožalje, dragemu Bogomiru pa naj sveti večna luč.

Zabava. Ormožani pridejo še zmiraj na svojo zabavo. Vinotočev »pod vejo« je v okolici veliko, katerih se Ormožani v svoje razveseljevanje precej na žalost domačih gostilničarjev, ki še davke komaj zmagujejo, poslužujejo. »Edison-kino Kreutz« nam je za to soboto in nedeljo oskrbel jako lepi in poučni film »Ekspedicija kapitana Scota na južni tečaj«. Poleg tega imamo tu zopet, in to že tretji teden, vrtiljak. Vsak mora živeti, torej tudi lastnik vrtiljaka. Kdor hoče tu svojo zabavo imeti in najti, naj jo ima! Vendar nedopustno je — in zato vsi prizadeti odločno protestiramo —, da bi bil vrtiljak postavljen med hišami in da bi nas cele noči vznemirjal in poleg tega mladino od službe Božje odvračal. Za to je tukaj v našem mestu pripraven prostor v mestni grabi ali prostor za živinske sejme. Tam naj igra! Tudi na to opozarjamo naše županstvo, da poskrbi, da se kakor pri drugih policijska ura drži in se tako odvrača mladina vsem mogočim nevarnostim v pozni noči.

Primorsko

Imenovanje. Za živinozdravnika v Cerknem je imenovan živinozdravnik Josip Stemberger, doma iz Goč pri Vipavi.

Velika nesreča. V provinci Bologna je pri delu v predoru Lagaro zaposlenih tudi precej Slovencev iz Banjšic, Kanalskega in drugod. V noči na 30. maja je v predoru nenadoma eksplodiral podzemski plin. Silni pritisk eksplozije je vrgel Alojzija Uršiča iz Banjšic, 46 let starega, tako močno ob tramovje, da je na mestu obležal mrtev. Težko ranjen je še Jožef Pertout iz Banjšic, lahko ranjena pa Kafol iz Banjšic in Gorjup Ivan iz Avč pri Kanalu. Pogreb rajnega Uršiča se je vršil 1. junija popoldne ob veliki udeležbi.

Smrt v planini. Dne 24. maja so našli ob Soči »pod Vršičem« mrtvo truplo Ivana Berginca, po domače »Štruklja« iz Trente 36. Manjkal je že več dni. Oblastva domnevajo, da se je izvršil zločin, a ni do danes nobene jasnosti. Zaprli so par oseb. — Pokojni je bil eden največjih plezalcev v Trenti. Menda ni bilo stene, da bi je on ne bil premagal. Sam se je včasih pohvalil, da si upa skozi steno, ki je niti gams ne zmore. L. 1908. je v družbi s Špikom in Paverjem rešil v Škrlatičnem pogorju drja Stojca iz Ljubljane, do katerega živ krst ni mogel. Naj v miru počiva!

Roparski napad. Nedavno se je vrnil iz Amerike v Brestovico tamkajšnji domačin Anton Krošelj. S prihranki je popravil hišo in se oženil, toda že teden dni po poroki je umrl. Te dni so prejeli pokojnikovi starši iz Amerike še 15.800 lir, ki jih je imel sin vložene v nekem slovenskem denarnem zavodu. O tem denarju se je seveda razvedelo med ljudmi. Krošljeva hiša stoji na samem in v njej stanujeta samo oče in mati pokojnega Antona Krošlja, oba že stara. Na dan Sv. Rešnjega Telesa ponoči so navalili v hišo štirje maskirani in oboroženi roparji, ki so stara dva zvezali in jima zamašili usta, nato pa pretaknili celo hišo in končno našli ameriški zaklad. Z denarjem so se izgubili v noč. Govorili so italijanski.

Glasba

Dr. Božidar Širola (h koncertu pevskega zbora Glasbene Matice, ponedeljek 14. t. m.) je avtor prvega oratorija hrvatske glasbene literature pod naslovom »Žrtva Abrahamova« za 6 solistov, zbor in orkester. Dr. Širola, sin ljudskošolskega učitelja, je bil rojen 20. decembra 1889. v Žakanju blizu Zagreba. Po dovršeni zagrebški gimnaziji študiral je matematiko in fiziko na univerzi, napravil 1918 profesorski izpit ter bil nastavljen na gimnaziji v Dolnem gradu v Zagrebu, dalje na I. realni gimnaziji in srednji tehnični šoli, kjer deluje še sedaj. Glasbo se je učil najprvo privatno, ko je bil pa na univerzi, je postal učenec hrvatskega mojstra Ivana pl. Zajca. Svoje glasbene študije je nadaljeval na Dunaju, kjer je dosegel doktorat iz muzikologije leta 1921. Njegovih opusov je že precejšnje število. Znani so njegovi samospevi, obdelave narodnih pesmi, dalje moški in mešani zbori v obliki starih madrigalov, katere je z velikim uspehom izvajal pevski zbor Lisinski. Napisal je enodejansko opero in pa balet »Sjene«, celo vrsto skladb je napisal tudi za zagrebško marijonetno gledališče, kojega idealen pospeševatelj je. Neumorno deluje kot zagrebški glasbeni kritik, napisal je debelo knjigo: Pregled zgodovine hrvatske glasbe, pripravlja pa v rokopisu celotni pregled jugoslovanske glasbene zgodovine sploh. Oratorij, ki se sedaj prvikrat izvaja v Ljubljani, je bil pred našo izvedbo že štirikrat javno izvajan ter povsod dosegel zelo časten uspeh. Občinstvo opozarjamo na ta koncert, vstopnice se dobivajo po rednih koncertnih cenah v Matični knjigarni.

Ljubljansko gledišče

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 12. junija: LADJA TENACITY. Red A.
Nedelja, 13. junija: Zaprto.
Pondeljek, 14. junija: JAKOB RUDA. Red B.

Opera:

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 12. junija: TRUBADUR. Red D.
Nedelja, 13. junija: GROFICA MARICA ob pol 20. zvečer. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Pondeljek, 14. junija: Zaprto.

* * *

Danes v soboto zvečer se poje v opernem gledališču Verdijeva opera »Trubadur« z gostom Pichlerjem v vlogi grofa Lune. Ostale vloge v tej operi so sledeče zasedene: Leonora — Žaludova, Azucena — Thierryjeva, Inez — Ribičeva, Manrico — Knittl, Ferrando — Zupan, Ruiz — Mohorič, sel — Simončič in poglavar ciganov — Perko. Predstava se vrši za abonente reda D.

Ljubljanska drama zaključi sezono 1925-26 v pondeljek dne 14. t. m. in sicer s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«. S to predstavo so dobili vsi abonenti po 20 dramskih predstav.

»Grofica Marica« se poje v nedeljo zvečer ob pol osmih kot izvenpredstava pri znižanih cenah. Abonenti reda C in D imajo 50% popust navadnih opernih cen.

Mariborsko gledišče

Sobota, 12. junija ob 20. uri: STARA PESEM in CAVALLERIA RUSTICANA. Ab. C. Premijera.
Nedelja, 13. junija ob 20. uri: STARA PESEM in CAVALLERIA RUSTICANA. Ab B. (Kup.)
Pondeljek, 14. junija ob 20. uri: STARA PESEM in CAVALLERIA RUSTICANA. Ab. A. Zadnjič v sezoni. (Kuponi.)

* * *

Uspehi Milana Begovića v inozemstvu. Jeseni namerava vprizoriti gledališče A. H. Wood-a v Newyorku Begovićevega »Božjega človeka«. Dunajski »Kammerspiele« pa bodo vprizorile njegovega »Pustolovca pred vrati«. Tudi neki ameriški manager je kupil pravico, vprizarjati »Pustolovca« v Združenih državah. Neki drugi manager pa si je zagotovil pravico vprizarjanja bodočih 4 Begovićevih dramskih del.

Knjige in revije

DOM IN SVET.

Ta, najlepša, najbolj reprezentativna revija v Jugoslaviji prinaša v pravkar izišli 4. številki sledečo vsebino:

Leposlovni del:

I. Pesmi: J. Pogačnik: Pesmi (S polja, Krištof, Vasovanje časov, Bridki park).

II. V dramski obliki: Paul Claudel: Marijino oznanjenje.

III. Leposlovna proza: Ivan Pregelj: Osmero pesmi. — M. Malešič: Gospa z rdečim nagerlenom. — F. Bevk? Julijan Sever.

Prosvetni del:

I. Članki: Izo Cankar: Sistematika stila. — A. Lajovic: Misli o umetnostni kritiki. — A. Žigon: Kranjska Zhebeliza v cenzuri.

II. Zapiski: Slovstvo: Fr. Šuklje: Iz mojih spominov (Fr. Koblar).

Naj bi ne bilo lepo slovstvo ljubečega kroga in družine, da ne bi se naročil na Dom in Svet, s katerim se tudi pred tujim svetom lahko ponašamo! Koliko ogromnega kulturnega dela je že izvršil med slovenskim narodom! Koliko naših najboljših sil je zbudil! Koliko zanesel v naš narod čuta za Dobro in Lepo!

Goriška Mohorjeva družba se je dosedaj pri nabiranju članov omejevala le na domače dežele. Ker pa živi mnogo primorskih rojakov tudi v naši državi, vabi tudi nje, da pristopijo v njeno članstvo in se naročijo na knjige. Za leto 1927. bo izdala družba sledeče knjige: a) Koledar, b) Ksaver Meško »Legende o sv. Frančišku, c) »Otroška čitanka, sestavi Krožek slovenskih učiteljev, č) Kumičič: »Jelkin nageljček«, roman, d) »Ljudska povest«. Članarina za Jugoslavijo znaša 20 Din. Poravnati je treba tudi ob dopošiljatvi knjig poštne stroške. Rok za priglašanje traja do 1. julija. — Za Dolenjsko je iz prijaznosti prevzela priglase trgovina I. Krajec nasl. v Novem mestu.

Cerkveni vestnik

Cerkvena slovesnost sv. Antona. V farni cerkvi sv. Antona Pad. na Viču se bo vršila v nedeljo služba Božja v sledečem redu: Sv. maše bodo ob 5., 6., 8. in 9. uri vselej s pridigo. Ob 9. uri bo slovesna sv. maša. Popoldne ob 5. uri pridiga in pete litanije z blagoslovom.

Meščanska Marijina kongregacija pri sv. Jožefu se udeleži v nedeljo dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer procesije z Najsvetejšim in posvetitve, ki se vrši pri sv. Jožefu. Polnoštevilno!

Orel

Orlovski odsek v Št. Jerneju proslavi dne 20. junija 15 letnico s sledečim sporedom: Ob pol dveh zbirališče pred dvorano, nato odhod v cerkev; 2. ob dveh v cerkvi pete litanije; 3. po litanijah telovadni nastop domače orlovske družine s sodelovanjem domače orlovske godbe. Govor; 4. prosta zabava, ribolov, petje. Prijatelji orlovstva vabljeni!

Okrožni svet ljubljanskega okrožja bo jutri ob osmih zjutraj v Ljudskem domu. Poleg srenjskih zastopnikov naj se ga udeleže tudi vsi odsekovni naraščajski vaditelji.

Naznanila

Kat. prosv. društvo v Dolenjem Logatcu priredi v nedeljo dne 13. junija t. l. ob treh popoldne veselico na vrtu kmetijskega gospodar. društva v Dol. Logatcu. Pri veselici nastopi društvena godba in društveni pevski zbor z jako pestrim sporedom. Bogati srečolov bo zadovoljil slehernega, ki bo kupil srečke. Na sporedu je tudi več drugih jako zanimivih in zabavnih točk kot amerikanski zapor, šaljiva pošta, muzej z najnovejšimi pridobitvami na prirodo-, narodo- in zemljeslovju. Zato se društvo nadeja najobilnejše udeležbe pri tej veselici in vabi vse društvenike in prijatelje društva: ne ostanite doma ampak v nedeljo gotovo na vrt kmet. gosp. društva v Dol. Logatcu. — Odbor.

Strokovna zveza javnih nameščencev vabi ves odbor k izredni nujni odborovi seji, katera se vrši danes zvečer ob 8. uri v kleti I. del. konzumnega društva, Kongresni trg 2. Udeležba obvezna! — Predsednik.

Državna meščanska šola na Jesenicah priredi veliko šolsko akademijo v soboto 12. junija in v nedeljo 13. junija t. l. v telovadnici osnovne šole, obakrat ob 20. uri, s sledečim sporedom: Poje mešani pevski zbor nad 60 gojencev in gojenk ter moški zbor. Vprizori se burka v dveh dejanjih »Trije tički«. Ker je čisti dobiček namenjen revnim učencem ter izletu, se ravnateljstvo drž. mešč. šole najtopleje priporoča za dober obisk.

---

pohote. Umetniki so zbežali pred to invazijo ter se naselili na parnaškem hribu, mali bohemien pa se je zgubil, ker je postal nepotreben. Nadomestili so ga bolj bogati in socijalno »višje« stoječi mednarodni sobrati v frakih in v cilindrih. Ob vznožju hriba in na strmini se »skrivajo« kabareti, na vrhu pa je francoski narod postavil krasen spomenik, krono, v obliki bele bazilike, v kateri hoče noč in dan moliti pred vedno izpostavljenim Najsvetejšim.

Dva svetova živita drug ob drugim, se dotikata kot nikjer tako, in ne poznata drug druzega. In kadar rudeče luči montmarterških kabaretov režejo ven v pariško noč kot krvave rane življenj, ki se žrtvujejo, se svetlikajo tudi okna iz bazilike na hribu tja preko mesta; pozdravi častne straže mladenčev in mož, ki vsako noč molijo, da bi te rane celili.

Mi smo lepo opravili svojo pobožnost in za slovo prižgali svečo, ki bo med drugimi stoterimi gorela na hribu Najsv. Srca, kot vidno znamenje, da se naša in francoska pota stekajo samo na vrhu v božjem hramu in nikjer drugod ne.

Razgled je bil bolj mršav in najbrže niso niti vsi Slovenci slišali, ko se jim je kazala majhna kapelica na bregu dol, kjer so sv. Ignacij in bratje polagali svoje večne obljube — zibelka jezuitske družbe.

Č. g. Kragl, župnik iz Frama, se je zelo zaljubil v velikanske mozaike v baziliki, ter je šel dalje eksplorirati. Framčani se imajo zahvaliti samo donečemu glasu svojega župnika, da ga jim nismo na Montmartru zapravili. Tako se mu je pa posrečilo »prihehojati« nazaj nek voz ravno v trenotku, ko smo se začeli porazgubljati v ozkih ulicah.

Nazaj grede smo morali prebresti pristno montmartrški »Vodnikov trg«, samo zdelo se nam je, da Parižanke zgovornost našega nežnega spola še prekašajo. Na stotine napol-oblečenih in razkuštranih kuharic in gospodinj je med neprestanim vpitjem kupovalo provizije za obed, medtem ko jim je filozofično meharil dol raz streho malega restavranta majhen »žmapar« (pariški pobalin) ter spremljeval melodijo z obrazno telovadbo. Naša dekleta niso hotela verjeti, ko se jim je dokazovalo, da naj le gredo gledati ravnote kuharice in služkinje ob treh popoldne, pa bodo videle kakšne čudeže zna delati parižanki prirojeni šik. »Ko si pa tako namalajo usta!« je ena tiho protestirala, in je bila vsa srečna, ko so se njenemu ogorčenju pridružili še moški člani izletnikov.

G. Škerjanec je potem dal povelje za obed. On je vse to že prej tiho naročil v zelo prijazni dvoranici tik našega kolodvora, odkoder smo imeli najlepši razgled dol na eno najbolj prometnih cest trgovskega dela Pariza. Pridna mamica, ki je od časa do časa morala miriti nervoznost naših najmlajših sopotovalcev, je na ta način lahko zaposlila njih pozornost kar skozi okno.

Vkljub diplomatičnim talentom našega voditelja, akademika iz Radomelj, se vendar ni dalo kar naenkrat zbuditi pravo razpoloženje za tek. Ljudje so si nakupili cele zaboje razglednic, in ko so zagledali mize, so se takoj vsedli k delu. Med pisanjem se je od časa do časa vendarle posrečilo strežajem spraviti jedila na mizo, a še takrat so jih raztreseni literati cukrali, mesto da bi jih solili. Zabavljanje naših pridnih kuharic nad francosko kuhinjo je g. Škerjanec mirno prenašal, ker pač ni bilo druzega izhoda. Nekaterim se je pa le začelo dopadati vino, in to jih je potem spravilo proč od pisanja, ki je zavzelo večino časa odmerjenega za obed ter se vleklo dol do pol treh. Statistika, žalibog še nepopolna, dokazuje črno na belem, da so spomini na domovino morali biti silno stvarni in gorki, ker smo jih poslali na 214 razglednicah v denarni vrednosti 500 dinarjev. Pričakujemo, da bo domovina naše iskreno domoljubje znala ceniti. Ko se je to pisemsko domotožje siloma pretrgalo, in ko je č. g. Markeš po dolgih a zelo gladkih računih zopet slekel svoj ekonomski obraz, smo bili na kolodvoru zopet predani v roke agentom, na katere smo med tem že popolnoma pozabili. Nered se je takoj zopet začel. Ljudje so bili poklicani na vlak, ki je baje imel zanje tri vozove rezervirane, eno uro in pol pred odhodom vlaka. Čas smo porabili s tem, da smo venomer sprejemali direktive naših agentov ter trikrat prebasali sami sebe in vso prtljago iz enega »rezerviranega« voza v druzega, dokler se nismo znašli tik za lokomotivo. Pririnili so se še bratje Hrvatje, tako da je gosp. Markeš, ki se je skrajno energično potegoval za našo udobnost moral s par suhimi in jedrnatimi besedami odgnati agente ter nas porazdeliti po kupejih. Č. g. Štrajhar se je zopet pokazal zelo praktičnega v prekladanju naše prtljage.

Na kolodvoru smo našli zopet naše tovariše g. Voduškove grupe in njih žareči obrazi so pričali, da so videli vse, kar se je v tem kratkem času dalo videti.

Mislimo, da ne bo odveč, če se tukaj na koncu našima akademikoma za njihov trud lepo zahvalimo. Naši najboljši agentje so — to si le dobro zapomnimo — naši rojaki in prijatelji v tujini.

Prevzvišena gospoda dr. Jeglič in dr. Gnidovec sta ostala v Parizu ter se nam zopet pridružita na ladji.

V nedeljo, 13. junija bo celodnevna prireditev Trebanjskega orlovskega okrožja v Tržišču

Platneni
ŽENSKI
Din
Beli 68·-
Sivi 78·-

Edino pri „VOIKA" Ljubljana
Razpošilja se tudi po pošt. povzetju.

Porotna zasedanja.

Ljubljanska porota.

PONEVERBA NA LITIJSKI POŠTI. — ZORA BORŠTNARJEVA NA OBTOŽNI KLOPI.

Včerajšnja porota je bila ena najzanimivejših, kar jih je bilo dosedaj v tem zasedanju. Gre namreč za velikanske poneverbe, katere je izvrševala na litijski pošti, ki ima jako velik denarni promet, tamošnja poštna starešina Zora Borštnarjeva.

Obtožnica.

Zelo obsežna obtožnica dolži Borštnarjevo sledečega: Zora Borštnarjeva je kot poštna uradnica in voditeljica pošte v Litiji poneverila v času od meseca avgusta 1925 pa do 8. februarja letos zaupane ji denarne zneske v skupni vsoti 171.148 Din. — Drugič, da je izvabila dne 20. februarja od Alojzija Vrhovca pod zvito navedbo posojilo v znesku 14.000 Din proti varstvu dveh zavarovalnih polic, ki so bile vredne 3800 Din. — Tretjič, da si je pridržala na Sveti večer lani od poslovodje L. Gajška zaupani znesek 2700 Din, in četrtič, da je poneverila 30.000 Din, katere je Jerica Zamerl njej izročila, da jih odpošlje v Ameriko in da je odprla in zadržala pismo iz Amerike, katero je bilo naslovljeno na Jerico Zamerl, v katerem je bil denar urgiran, eno pismo pa zadržala in je s tem kršila kot uradnica pisemsko tajnost.

Kako je manipulirala.

Obtoženka je hčerka pismonoše Jožefa Borštnarja. Dovršila je doma ljudsko šolo, v Ljubljani pa meščansko, nakar je vstopila v neko trgovino z vrvarskimi izdelki. Dne 14. avgusta 1917 se je vrnila domov in je vstopila kot poštna praktikantinja in je napravila še tisto leto z odliko poštni kurz v Trstu, nakar je bila nastavljena kot poštna uradnica. Ko je odšel nadpoštar Kolbe, o katerem trdi obtožnica, da je umrl, kar je pa pomotno, ker mož še živi, se ji je posrečilo, da je postala kljub starejšim kompetentom starešina poštnega urada. Takrat je napravila poštna uprava veliko napako, da je izročila vodstvo take pošte kot je v Litiji in s tako velikim denarnim prometom v roke mlademu dekletu, na katero mesto bi spadal starejši in moralno preizkušeni uradnik. Kot voditeljica je opravljala obtoženka seveda tudi blagajniške posle. Začetkoma je šlo uradovanje še precej v redu. Toda že v letu 1924 so se začeli razni opomini in tudi pretnje radi površnega dela, radi popravljanja datumov pri čekovnih položnicah, radi čekovnega poslovanja in radi neopravičenega prekoračenja blagajniškega stanja. Tudi so že takrat ugotovili, da se od strank vplačana gotovina ni pravočasno odvajala v Ljubljano, da nista bila vpisana v poštni žurnal znesek 500 Din in pa neka poštnina, ni pa bilo pozitivnega uspeha preiskave, ker so ljudje sami zakrivali Zoro Borštnarjevo in poštni upravi niso dali pravih informacij. Poštni kontrolorji so izvršili sicer več revizij, toda prebrisana Zora je znala vse svoje nerednosti na prefrigan način zabrisati in prikriti.

Usodna revizija.

Slednjič so se pritožbe množile in prišel je nenadoma dne 18. februarja zvečer ob pol sedmih v Litijo poštni inšpektor dr. Anton Vagaja iz Ljubljane. Prišel je v prvi vrsti radi tega, ker je bil računski odsek poštne direkcije v Ljubljani javil, da obdolženka vedno zadržuje zaračunavanje denarnih odvodov. Ko je prišel dr. Vagaja na pošto, je obvestil obtoženko o njegovem prihodu poštni sluga, ta pa je hitro odšla in je sporočila dr. Vagaji, da je ravno pri večerji in da naj malo počaka. In pustila ga je čakati nad četrt ure. Ko je prišla, je opazil dr. Vagaja, da je obtoženka razburjena in nervozna ter je nestrpno stikala po mizah, obenem je pa opazil, da je potlačila neke papirje v žep. Dr. Vagaja jo je takoj pozval, naj izprazni žepe. Po ponovnem pozivu je izvlekla iz žepa uradne bluze deset bankovcev po 1000 Dn. Ko jo je dr. Vagaja vprašal, kaj je s tem denarjem, mu je odgovorila obtoženka, da potrebuje ta denar za izplačilo devet denarnih izkaznic v znesku 4148 Din. Ostanek pa da je hotela doma shraniti. Tudi te položnice je zadrževala in jih je šele na povelje inspektorja zaračunala. Te položnice je pri tej priliki obtoženka hotela prikriti. V pisalni mizi se je nahajal znesek 647 Din. Ko je zahteval dr. Vagaja 50.473 Din, mu je obtoženka priznala, da je porabila ta denar za svoje potrebe in da bo znesek naslednji dan poravnala. Priznala je tudi, da je zadrževala poštne položnice že od leta 1923 ter je zaračunavala pridržane zneske vedno naknadno, ko so ji prinesle stranke zopet druge denarne pošiljke. Mašila je sproti z novimi vplačili stare dolgove, vmes si je kaj pridržala in tako je primanjkljaj vedno bolj rastel. Njena souradnica Marija Berdajsova o tej manipulaciji ni prav ničesar vedela, ker ji obtoženka bržkone ni zaupala. Dr. Vagaja je zaključil uradovanje in je naslednje jutro škontriral blagajno. In našel je velike nerednosti. Litijska pošta bi smela imeti v blagajni samo 7000 Din, pa je imela skoro vedno več. Tudi je ugotovil zakasnelo zaračunavanje denarnih odvodov. Zvečer, ko je kontrolor zaključil, odnosno prekinil uradovanje in blagajno zapečatil, je hotela obtoženka prikriti primanjkljaj na ta način, da je izkazala v sprejemni knjigi odvod zneska 90.000 Din za ambulanco Ljubljana. V resnici se je pa glasil prvotni odvod na 30.000 Din. Dr. Vagaja je pa prišel na to prevaro, nakar mu je tudi souradnica Berdajsova slednjo manipulacijo razkrila. Prej pa ista ni vedela, za kaj gre in jo je Borštnarjeva pripravila do tega, da je pomagala ji spremeniti znesek, z lažnivimi navedbami. Berdajsova je odločno izjavila, da ni imela niti najmanjšega pojma o delovanju svoje predstojnice in se za blagajno sploh ni nikoli brigala, ker ji je zaupala. Borštnarjeva je bila namreč na glasu kot ena najboljših uradnic, kar je sama pred sodiščem zelo samozavestno izjavila. Državni pravdnik je k tej izjavi naredil opazko, da se je na manipulacije res zelo razumela, ker je poneverila, kolikor ji je dokazano, 171.148 Din in je vse porabila zase.

Zaslišavanje obtoženke.

Obtožena Borštnarjeva, ki nastopa precej sigurno, črno oblečena, čisto fantovsko ostrižena, je izjavila, da ni kriva. »Izposojevala sem si res gotove zneske, toda ta tiha posojila sem tudi vedno vračala. Znesek 15.000 Din, katera vsota mi je takoj ob nastopu manjkala, sem krila z posojili in odklanjam vsako nepravilno manipulacijo.« — Predsednik: »Koliko pa ste imeli tisti usodni večer denarja v blagajni?« — Obtoženka: »Toliko ne, kolikor bi moralo biti. Krila sem svoja posojila z dnevnimi prihodi — to priznam in tudi priznam, da nisem denarja sproti odpravljala.« — Zagovornik: »Koliko časa pa ste delali na dan?« — Obtoženka: »Dnevno po 12 do 14 ur, pri zaključkih pa tudi noč in dan.« — Predsednik: »Ali so se vršile tudi revizije na pošti?« — Obtoženka: »Vsako leto se je vršila normalna revizija. Dobila sem pa vsega skupaj samo štiri opomine.« — Zagovornik: »Jeli možno, da bi bilo na pošti tudi ukradeno, ker je pošta v hiši, v kateri se nahaja gostilna?« — Obtoženka: »Ni izključeno, vendar ne morem sumiti nikogar.« — Pri tem je državni pravdnik zopet naredil pripombo, naj se vsaj zagovarja s tatvino. Obtoženka je to zagrabila in izjavila, da to vsled tega ni izključeno, ker je večkrat morala iti k telefonu ali brzojavu, medtem ko je prejemala od strank denar. — In prešli so na drugo točko, na posojilo od Alojzija Vrhovca. Predsednik: »Pravijo, da ste izvabili od Vrhovca pod zvito pretvezo in zastavo dveh polic znesek 14.000 Din.« — Obtoženka je zvito pretvezo zanikala, izjavila pa, da ji je Vrhovc večkrat posodil večje zneske, ako je ona rabila denar za izplačilo strank in ni imela odgovarjajočega zneska v blagajni. — Glede Gajška trdi, da ji on zneska 2700 Din sploh ni izročil. — Glede odpiranja ameriških pisem pa je trdila, da je pismo na Jerico Zamrl zato odprla, da se je prepričala, ako je denar že prišel na odrejeno mesto. Smela pa je odpreti pismo radi tega, ker je bilo pismo odgovor na pismo, katero je ona pisala v imenu Jerice Zamrlove. Drugo pismo pa je slučajno vzela na dom, ker se je pomešalo med njene stvari. — Nakaznico na 30.000 Din, katere je Zamrlova poslala in Borštnarjevi izročila, pa so slučajno našli na sodišču v neki knjigi. Izjavila je, da se je tudi pomešala med njene stvari pomotoma. Na vprašanje predsednikovo, če smatra, da je živela svojim dohodkom primerno, je izjavila, da ni šla preko meje svoje plače. Živela da je zelo skromno. K temu je predsednik pripomnil, da je bila naročena na sedem listov, »Jutro«, »Orjuno«, »Ženski svet«, »Mladiko« itd., da je imela zelo velike izdatke za razna društva, da je podpirala neke prijateljice, kupovala cvetlice, darila itd., da je mnogo noči prelumpala, kar se dobro vidi iz njene zelo obširne korespondence. Imela je sploh veliko prijateljstvo do gotovih ženskih oseb, kar je bila že ljubezen, kakor je izjavil predsednik. Pokadila je za 150 Din cigaret na mesec in plačevala cehe v raznih družbah, zato jo je vprašal predsednik, odkod ji ta denar, nakar je obtoženka odgovorila, da je živela z materjo v skupnem gospodinjstvu, h kateremu je tudi mati prispevala svojo pokojnino. Naredila je tudi proračun o prejemkih in izdatkih za par let nazaj. Sploh se je zagovarjala zelo dobro, ker je imela pisane beležke pri sebi, iz katerih je črpala vse potrebno. Kot smo že poročali, je imela zelo obsežno korespondenco in je pisala in prejemala pisma z zelo čudnimi začetnimi pozdravi in podpisi, katere je predsednik citiral, po dvorani pa je šel smeh, nakar je predsednik zagrozil, da ako ne bo miru, da bo dal dvorano izprazniti. V pismih je pisala zelo veliko o raznih krokarijah in drugih nespodobnih rečeh, čisto v moškem tonu. Ko se je pa vršila revizija, je pa takoj pisala neki svoji prijateljici v Dunajsko Novo mesto, da jo naj reši in ji pošlje 24.000 šilingov, ker je od tega odvisno njeno življenje in ako ji ne ugodi, da jo je zadnjič videla živo. Pri tem je državni pravdnik ugotovil, da ta vsota ravno odgovarja primankljaju, ki ga je imela, in da se iz tega jasno vidi, da je obtoženka zelo dobro vedela, koliko je pospravila denarja iz kase za svoje namene. — Priča Vrhovc je izpovedal, da ima 24.000 dinarjev škode in da danes ne zahteva denarja. Če bo pa kdaj kaj imela, da bo že dala. — Zaslišane so bile še razne druge priče, ki so ugotavljale, koliko je porabila v prostem času za sebe in družbe v raznih gostilnah, veselicah in izletih. Imela je tudi klub »Muha«, kjer je ona imela prvo besedo. Rekla je, da je cehe na izletih plačevala iz Muhinega fonda, v katerega so premožnejše osebe vplačevale več, revnejše pa manj.

Obsodba.

Po govoru državnega pravdnika in zagovornika je senat stavil porotnikom dve glavni vprašanji in sicer, če je kriva, da je defravdirala v obtožbi navedeni znesek Din 171 148 in če je izvabila od Vrhovca pod zvito pretvezo posojilo v znesku 14.000 Din, dasi je vedela, da ga ne bo mogla povrniti. Porotniki so po kratkem posvetovanju obe vprašanji potrdili, nakar je bila obsojena Zora Borštnarjeva na dvajset mesecev navadne ječe, v katero se ji všteje tudi preiskovalni zapor. Obtoženka je sprejela kazen, nastopila zapor, obenem pa je prijavila priziv proti odmeri kazni.

Porotnemu senatu je predsedoval sodni svetnik Janša, prisednika sta bila sodni svetnik dr. Eberl in okrajni sodnik dr. Sajovic. Tožil je državni pravdnik dr. Ogoreutz, zagovarjal je obtoženko dr. Sajovic. — Porotna dvorana je bil cel dan nabito polna, mnogo ljudi pa je čakalo na izid razprave pred palačo.

Celjska porota.

TRI ZVERI V ČLOVEŠKI PODOBI.

Dve smrtni obsodbi.

Predmet včerajnje zadnje porotne razprave je bil zverinski umor, ki so ga trije zločinci izvršili dne 27. marca, to je v soboto pred cvetno nedeljo, nad 70 letno starko Marijo Selmajster. Njen nezakonski oče je bil neki nemški grof, kojega ime pa umorjena ni nikdar zvedela V svoji mladosti se je preživljala z raznim delom po kmetijah, ko je pa postala stara in onemogla, je uživala iz nekega fonda v Gradcu letne podpore 56 kron. S to podporo je prišla še davno pred vojno k očetu Marije Steiner in živela tam kot prevžitkarica. Ko se je Marija Steiner pozneje poročila, ji je oče kupil posestvo v Kasezah in ji obenem dodelil v preživljanje Marijo Selmajster. Po smrti soproga Marije Steiner je pričelo za staro revico trdo življenje. Posebno od onega časa, odkar je prišel kot hlapec k hiši 27 letni Josip Kokolj, ki je živel v hiši kot nekak gospodar in imel s 46 letno Marijo Steiner ljubavno razmerje. Marija Steiner kakor tudi njen ljubimec Josip Kokolj sta iz dna duše sovražila Marijo Selmajster, jo pretepavala, suvala in zmerjala in ji odvzela vse stvari, ki jih je starka pri dobrih ljudeh priberačila. Celo kruh ji je Marija Steiner odvzela in ga raje vrgla svinjam kot da bi ga pustila starki. Obleko, ki jo je starka naberačila, je Marija Steiner odvzela, ponosila sama in ji še le tedaj vrnila, ko je bila obleka vsa raztrgana in razcefrana. Ves denar, ki ga je priberačila, je morala oddati Mariji Steiner. Posebno kruto in nasilno je s starko ravnal Josip Kokolj, ki jo je pretepaval, kadar in kjer je le mogel. Enkrat ji je celo vrgel v glavo težko karbidno svetilko. Drugič jo je pri mizi iz klopi tako sunil, da je padla na tla in se pobila. Stara revica, ponižna in tiha ženska, si ni mogla drugače pomagati, kot da se je teh zverin v človeški podobi izogibala in se nastanila za stalno v hlevu. To pa gospodinji, kakor tudi Josipu Kokalj, ki sta stala obenem z 16 letnim sinom Josipom Steiner včeraj kot obtoženca pred poroto, ni zadostovalo. Gledali so, kako bi to staro revo spravili s sveta. Že dne 25. marca je Marija Steiner pri mizi izjavila, da morajo ubiti Marijo Selmajster. Ta naklep s tudi res izvršili gori navedeno soboto. Vsi trije obtoženci so istega dne delali do nekako petih popoldne v hosti in prišli na to domov na južino. Ko so pojedli, je Marija Steiner rekla napram Josipu Kokalju, da naj gre sedaj ubit Micko, to je starko. Proti svojemu 16 letnemu sinu pa je izjavila, da mora tudi on iti pomagat, ker da more pri tem delu držati Micko za roke! Koj nato so mirno vstali, Josip Kokalj je vzel pod suknjo s seboj sekiro in šli so vsi trije v hlev k Micki. Ko so stopili v hlev, se je stara revica pričela glasno jokati, Josip Kokalj pa ji je sirovo ukazal, da se mora vleči v jasli, kar je revica v strahu in trepetu tudi res storila. Nato jo je Marija Steiner prijela za noge, 16 letni sin Josip pa za roke in jo obenem pričel pri tem daviti. Ker se je starka seveda branila in pričela kričati, jo je Josip Kokalj s toporiščem sekire udaril po glavi. Na ta udarec je seveda pričela Marija Selmajster še bolj kričati. To je Josipa Kokalja pripravilo do tega, da je z ušesom sekire udaril z vso močjo staro Marijo Selmajster po obrazu in ji ga tako vsega razbil. Starka je bila seveda takoj mrtva. Že pri načrtu za umor so se med seboj dogovorili, da ji bodo z obraza izrezali vse meso, meneč, da se bodo lahko izgovorili na miši in mačke, ki naj bi obraz po španski bolezni umrle stare revice razjedle. V to svrho je Josip Kokalj tudi resnično prinesel s seboj oster krušni nož, izrezal iz obraza vse mesne dele in jih vrgel svinjam, ki so to človeško meso takoj požrle. Po umoru je mati poslala svojega sina na občino po krsto, nakar so umorjenko položili v krsto, sama pa je šla drugi dan po mrtvaškega oglednika. Ta je res prišel v ponedeljek, odprl krsto in zagledal grozno razbito glavo na truplu. Oglednik je takoj povedal zadevo zdravniku dr. Joštu, kateri je ugotovil, da je bila Marija Selmajster umorjena. Orožniki so takoj aretirali vse tri osumljence. Že pred orožniki se je Marija Steiner zagovarjala na ta način, kakor so se zločinci med seboj dogovorili, to je, da je Marija Selmajster umrla v soboto zjutraj na »španski« in da so jo nato mačke in miši ogrizle po obrazu. Tudi 16 letni sin Josip Steiner je v sodni preiskavi en čas tajil svoj zločin, končno pa odkrito priznal in izpovedal ter potrdil vse navedbe obtožnice. Tudi pri včerajšnji razpravi je Josip Steiner skesano povedal ves potek tega groznega dejanja, ki se je izvršilo tako, kakor smo navedli v predstoječem. Josip Kokalj je zakrknjeno vse zanikal, Marija Steiner pa je v nesigurnem tonu izjavljala, da ničesar ne ve.

Na podlagi pravdoreka porotnikov je sodni dvor obsodil Marijo Steiner in Josipa Kokalja na smrt na vešalih, Josipa Steinerja pa na šest let težke ječe.

Porotni razpravi je predsedoval višji deželno sodni svetnik dr. Bračič, votanta sta bila dr. Stepančič in okrajni sodnik Kompare, obtožbo je zastopal namestnik državnega pravdnika dr. Rus, obtožence so pa zagovarjali dr. Vrečko, dr. Ogrizek in pa dr. Božič.

K RAZPRAVI VALENTIN VASLE.

Dokazno postopanje o tem slučaju zastrupljenja, o katerem smo včeraj poročali, je bilo zaključeno ob sedmih zvečer, nakar je bila razprava prekinjena do osmih, ko je pričel govoriti državni pravdnik dr. Rus, njemu pa je odgovarjal zagovornik dr. Kalan. Zagovor je bil usmerjen v tem smislu, da obtoženi ni izvršil zavratnega umora, temveč da je hotel samo s strupom, ki ga je dal ljubimki, povzročiti, da se odpravi človeški plod in pri tem izvršil dejanje, iz katerega je sledila proti njegovi volji smrt Frančiške Verdev. Namena jo umoriti pa Valentin Vasle ni imel. — Porotniki so z 11 glasovi proti 1 glasu to naziranje tudi potrdili, nakar je sodni dvor izrekel na podlagi tega pravdoreka kazen, ki se je glasila na deset let težke ječe. — Porotna razprava je trajala do pol dveh zjutraj.

Mariborska porota.

ZLOGLASNA CARINSKA AFERA PRED POROTO.

Pred javnostjo in sodniki, ki naj javnost zastopajo, pred porotniki, se je včeraj začela znana carinska afera. Vsa javnost, ne le v Mariboru, temveč v celi državi pazno zasleduje te pojave, ki so ena najbolj škodljivih ran naše državne uprave, katere naj končno izleči dosledni boj proti korupciji.

Predzgodovina te afere sega nazaj v leto 1924, ko je življenje posameznih carinskih uradnikov in v njih družbi bivajočih mednarodnih spediterjev zbujalo pozornost celega mesta. Na to je bila opozorjena policija, ki je takoj uvedla preiskavo, ki je dognala, da obstoja pravcata organizirana družba s sedežem v Mariboru in podružnicami v Dravogradu, Gornji Radgoni in Murski Soboti. Svoje posredovalce so imeli tudi na Dunaju in Zagrebu, ki so omogočevali preskrbovanje »cenejše« svile in drugih modnih predmetov s prenizkim ocarinjevanjem.

Za porotno obravnavo je vladalo že v zgodnjih jutranjih urah izredno zanimanje Dvorana je bila ob pol devetih že napolnjena. V zelo obilnem številu so razpravi prisostvovale tudi dame. Zaslišavanje je vodil predsednik dr. Guzelj, votanta sta bila dr. Tombak in Vymer, zapisnikar pa Zdenko Verstovšek. Tožbo je zastopal državni pravdnik dr. Jančič. Pred poroto stoje Viljem Hobacher, spedicijski uradnik v Mariboru, Franc Praprotič, privatni uradnik v Jastrebarskem, Branko Grubić, carinski uradnik v Mariboru, Vasilij Marković, carinski uradnik v Mariboru, Stevo Tončić, spedicijski uradnik v Mariboru, St. Verzut, carinski uradnik v Teki, Edo Rupp iz Stare Pazove, carinski uradnik na Jesenicah, Franc Praznik, carinski uradnik v Dravogradu, Franc Knez, carinski uradnik v Mariboru, Makso Karlović iz Sušaka, Rafael Lafussi, trgovec v Zagrebu in Henrik Sommer, trgovec na Dunaju, ki pa pri razpravi ni navzoč. Obtožence zastopa osem odvetnikov, sodišče pa je predlagalo tri izvedence.

Obtožnica dolži Grubiča, da je prejel od Hobacherja 50 do 60 tisoč dinarjev, da je »ceneje« ocarinil svilo. Isti Grubić je v zvezi z Markovičem spravil po posredovanju Stevo Tončiča 34 zabojev svile od dunajskega trgovca Sommerja čez mejo za carino 74.703 Din mesto za 353.183 Din. Isti Grubić je prigovarjal tudi trgovcu Pucherju in carinskemu posredniku Adamu Mariču k isti goljufiji, kar pa se mu ni posrečilo. Grubić in Marković sta spravila 34 zabojev svile preko Dravograda »po znižani ceni« v Jugoslavijo, Edo Rupp je to blago s svojim avtomobilom pripeljal v Maribor in je pri tem zaslužil 30 do 40 tisoč dinarjev. Verzut je k temu pregovoril Ruppa. Viljem Hobacher je imel še druge zveze s trgovcem Lafussijem v Zagrebu. Maks Karlović je zacarinil 201 zaboj svile za Lafussija kot navadno tkanino in je prejel za to 50 tisoč dinarjev.

Po mestu se mnogo govori o teh aferah in krožijo o tem najrazburljivejše vesti. Oblast bo storila vse, da razširjevalci teh vesti, ki imajo namen vplivati na izid glasovanja, zadene primerna kazen. — Razprava bo trajala še v soboto in nedeljo. V petek so govorili prvi zagovorniki. Vsi obtoženci taje dejanja, katerih jih dolži obtožnica. Taje tudi, kar so že poprej priznali in se izgovarjajo s tem, da so to storili iz strahu pred policijo.

*

Porotna razprava v četrtek radi umora in ropa nekega neznanca v Benediškem gozdu v Slovenskih goricah je trajala do pol desetih zvečer. Popoldne so bile zaslišane številne priče, toda njih izvajanja so bila zelo nezanesljiva, vsled česar je bilo razpravljanje odgodeno, da se v zadevo prinese več jasnosti.

Sport

ILIRIJA : VILLACHER SPORTVEREIN (BELJAK).

Jutri v nedeljo ob 17. uri — igrišče Ilirije — predtekma ob 15.30.

Ilirija absolvira jutri obvezno revanšno tekmo z VSV, nogometnim prvakom Koroške. Prvo srečanje letos spomladi je končalo s 3:1 za Ilirijo, pri čemur se je izkazal VSV za izredno žilavega in odpornega nasprotnika. Dosegel je medtem še nekatere nove dobre rezultate, tako proti graškemu GAK 1:1, Eintracht, München 2:0, Linzer ASK 2:1, ki dokazujejo njegovo dobro formo ter napravljajo njegovo gostovanje v Ljubljani tem zanimivejše. — Ilirija postavi proti VSV kompletno moštvo, tekma ima zanjo poseben pomen kot priprava na bližnji nastop proti Gradjanskemu SK v Zagrebu v državnem prvenstvu. Predtekmo igrata SK Krakovo ter izvrstna rezerva Ilirije. Dopoldne ob 10 igrajo juniorji Ilirije proti juniorjem Hermesa.

Panonija : Ilirija rez. Na igrišču SK Panonije ob Večni poti nad Zg. Šiško se vrši jutri ob 15. uri nogometna tekma med Panonijo in kombiniranim rezervnim moštvom Ilirije.

SK Ilirija. Kot je definitivno določeno, se vrši dne 11. julija t. l. svečano odkritje nagrobnega spomenika pok. nogometaša-člana I. moštva SK Ilirije g. Frana Učaka v Križah pri Tržiču, kjer je bil imenovani pokopan 7. jan. t. l. V zvezi z odkritjem je tudi izlet iz Križ čez Golnik v Kranj, odkoder se povrnejo izletniki z večernim vlakom nazaj v Ljubljano. Za polovično vožnjo je preskrbljeno. Program objavimo pravočasno. SK Ilirija vabi tem potom vse sportnike, turiste in tovariše pokojnega, da se odkritja, pri katerem sodeluje tudi pevsko društvo »Grafika«, udeleže v čim večjem številu. Sportne kroge prosimo, da se ozirajo na to odkritje in po možnosti opuste druge prireditve.

SPORT NA AMERIŠKIH UNIVERZAH.

Hakoahnci so si ameriške razmere dobro ogledali in so že dosti o tem pisali. Tako beremo o majhni ameriški univerzi Boulder, v majhnem kraju v predgorju Skalnih gora. Poslopja, ki tvorijo univerzo, stojijo na velikem travniku v nekakšnem parku, kakor jih nazivljajo Amerikanci »camp«. Camp ni zavarovan po nikakšni ograji in se vsakdo lahko sprehaja po njem. Vozovi s srpi in z motorji na bencin režejo travo, in travnik je vse skupaj, opora za oko, igrišče, prostor za počitek. Za Evropejce nekaj posebnega je veliko število avtomobilov, v katerih se vozijo dijaki in dijakinje od daleč na univerzo.

Telovadba in sport sta za dijake in dijakinje glavna predmeta, ves učni načrt jima je prikrojen. Najlepša zgradba je namenjena gojitvi sporta. Ob delavnikih vidiš na campu redno tole sliko: Dvanajst deklic in dvanajst dijakov gre s tenišča v kopel in nato k predavanju; ravno toliko jih pride od predavanja tenis igrat. Na velikem travniku stoji deset deklic, v sredi med njimi je učitelj, vadijo se v streljanju z lokom na dolgo razdaljo. Nekoliko bolj proč so prostori za baseball in za nogomet, med dvema predavalnima urama je tam resno treniranje. V telovadni zgradbi skačejo na daljavo v plavalnici se učijo prostega sloga. In tako dalje.

Tako se ves dan menjava naporno duševno in telesno delo in se dosega harmonija v vzgajanju duha in telesa, ki edina omogoči Amerikancu hudi poznejši boj v življenju. Veliko važnost pripisujejo tudi glasbi, vsako nedeljo je velik, vsem dostopen koncert. Vsak dan izhaja obširen univerzitetni časnik; prav na kratko so obdelane dnevne novice, obširno vseučiliščne zadeve, najbolj obširno pa univerzitetni sport.

Poročevalec pripoveduje, da se ga je začel lotevati grenek čut zavisti, ko je videl to lepo ameriško življenje.

KRŠČANSTVO IN SPORT.

V Amsterdamu so ob udeležbi vseh evropskih protestantovskih narodov otvorili prvi »Kontinentalni kongres za notranje poslanstvo in za diakonijo«. Na prvem glavnem zborovanju so govorili o vprašanju: Cerkev in kultura; na drugem glavnem zborovanju je pa Sved Hermannson razmotrival vprašanja, ki se stavijo krščanski mladini vsled današnjega sportnega razvoja. Govoril je o velikem pomenu sporta za telesno zdravje in za vzgojo značaja in volje, svaril je pred pretiravanjem, a to nas ne sme motiti in nas ne sme dovajati do zanikanja sporta, nasprotno, naloga krščanske mladine je, da pomaga telesnim vajam do onega upoštevanja in do onih pravic, ki jim gredo. Krščanska mladina mora sport usmeriti v pravi smeri, nikakor ga pa ne sme zanikati.«

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 11. junia 1926. **Višina barometra 308·8 m**

Opazovanja kraj	čas	Barometer	Toplota v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavin ob opazovanju	Vrsta padavin v mm da 7h	V Ljubljani je
Ljubljana (dvorec)	7	757·9	15·5	76	NNE 2	8	nevihta		povprečni barometer višji ko včeraj za 0·8 mm.
	8	757·9	16·5	74	NNE 1·5	9			
	14	758·4	18·6	59	NE 2	9			
	21	758·1	17·6	72	SSW 1·5	2			
Maribor		759·1	15·0	80	mirno	10			
Zagreb		758·7	17·0	78	E 9	7			
Beograd	8	757·3	22·0	67	W 1·5	2			
Sarajevo		757·0	20·0	60	mirno	0			
Skoplje		757·6	24·0	48	ESE 1·5	0			
Dubrovnik									
Praga	7	757·6	13·0	—	WSW 3	2			

Barometer je reduciran na morsko gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Gospodarstvo

Hilarij Vodopivec:

Načrt zakona o neposrednih davkih.

(Dalje.)

Sedaj se plačuje **v Sloveniji po zakonu z** dne 9. februarja 1882 v zvezi s členom 203. finančnega zakona za leto 1926-27 **s 70% dr**žavno doklado hišno-razredni davek od hiš z eno sobo 3.82 Din, z dvema sobama 5.10 Din, s tremi sobami 6.37 Din, s štirimi sobami 12.75 Din, s petimi sobami 14.02 Din, po načrtu zakona pa bi se plačalo od hiš z eno sobo 20 Din, od hiš z dvema sobama 40 Din, od hiš s tremi sobami 60 Din, s štirimi sobami 80 Din in s petimi sobami 100 Din.

Matematična progresija v zakonskem načrtu je preostra, je izdelana s sekiro in brez vsakega socialnega smisla, ker pri enakih razmerah menda ne predstavlja hiša z dvema sobama dvojne in s tremi sobami trojne vrednosti in tudi ne dvojne oz. trojne najemninske vrednosti hiše z eno sobo. Zmernejša progresija dosedanje v Sloveniji veljavne tarife je veliko umestnejša.

Novi tarif bi moral začeti vsekakor z nižjo postavko in se dvigati prilično v sledečem razmerju 1 k 1.3 k 1.8 k 2.5 k 3.5, in ne v razmerju 1 k 2 k 3 k 4 k 5, kakor v zakonskem predlogu.

Davku na **podjetja, obrti in poklice** je podvrženo po členu 46 zak. načrta vsako pridobitno delovanje ali samostojen poklic, ako se opravlja v svrho dobička. Niso pa podvr ženi tej vrsti davka 1. podjetja, katera plačajo davek na dobiček podjetij obvezanih na javno polaganje računov po odredbah čl. 77 do 92 zak. načrta, 2. poklici, ki se vršijo v službenem odnosu (taki prihodi so podvrženi izključno davku na skupni dohodek), 3. poslovanja v poljedelstvu in gozdarstvu (ako dotično podjetje nima industrijskega značaja — čl. 48).

Zakonski načrt deli podjetja in poklice, ki so podvrženi davku na podjetja, obrti in poklice na tri skupine.

Da ne bom našteval vse vrste podjetij in poklicev, ki jih zakonski načrt navaja v čl. 46, naj v kratko označim, da bi spadala **v prvo skupino**: trgovinska, industrijska, rudarska in slična podjetja, dalje večje obrti; **v drugo skupino** bi se uvrstili osebni poklici z uporabo lastne umne moči (odvetniki, notarji, zdravniki, arhitekti, inženerji, geometri, književniki, časnikarji, umetniki, veščaki, živinozdravniki, babice, privatni učitelji itd.); dalje manjše obrti, katere ne bi prišle v prvo skupino in zakupi pri zakupcih zemljišč; **v tretjo skupino** bi se uvrstili osebni poklici z izključno ali pretežno uporabo telesne moči (postrežčki, cepilci drv, krpari, delavci po akordu itd.).

Po čl. 55 **zak. načrta bi bila davčna podlaga enoletni čisti prihod podjetja ali poklica.** Čisti prihod bi se ustanovil iz bruto prihoda po odbitku režijskih stroškov (čl. 56 in 57).

V smislu čl. 62 zak. načrta bi davek znašal: **v prvi skupini 12%, v drugi skupini 8% in v trotji skupini 2% od čistega prihoda.**

Ta davek bi v Sloveniji zamenjal sedanjo občo pridobnino, ki je kontingentirana in se kontingentna vsota vsake dve leti porazdeli na davkoplačevalce. Vsled kontingentnega obroča je sedanji obrtni davek v Sloveniji razmeroma nizek in menda ne presega 1 do **2% od čistega dobička.** Temu odgovarjajo tudi budžetne postavke za leto 1926-27.; dočim **namreč izkazuje** n. pr. **Hrvatska-Slavonija kot državni prihod od pridobninskega davka** (»tecivarina« III. **razreda**) brez državnih doklad 16.000.000 Din, odgovarja tej postavki v Sloveniji znesek od 1,500.000 Din obče pridobnine, **kar je** vsekakor **nerazmerno, kar pa temelji na** tem, **da je** v **Hrvatski-Slavoniji** odstotek **za** osnovni pridobninski davek 10% od čistega prihoda. Pri tej davčni vrsti bi se torej davčno breme v Sloveniji posebno pri podjetjih in poklicih prve in druge skupine izdatno povečalo.

Davčni odstotki od 12 in 8% za prvo in drugo skupino so vsekakor **previsoki.** Tretji zakonski načrt je določal postavke od 10% za prvo, 5% za drugo in 2% za tretjo skupino. V Srbiji znaša sedaj pridobnina (»porez na prinos od radnja«) po čl. 56 zakona o neposrednem davku z dne 14. junija 1884 progremanjša podjetja in poklice pa 2 do 5%, s 153.5% državno doklado 8.87 do 17.74%, za mnajša podjetja in poklice pa 2 do 5%, s 153.5 odstotno državno doklado 5.07 do 12.67 odstotkov. V Hrvatski, Slavoniji in Vojvodini znaša pridobnina (»tecivarina« III. razreda) po zak. članku XXIX iz leta 1875. 10% čistega prinosa; ta odstotek se še poviša s šestdesetodstotnim vojnim pribitkom in z 10 odn. 35% občnim pribitkom na 17 odnosno 19.5% od čistega prinosa. Za te pokrajine bi zakonski načrt prinesel nekoliko olajšave, dočim bi za Slovenijo nove postavke delovale v nasprotnem smislu. Previsoke davčne postavke vsebujejo vedno veliko **nevarnost za davčno moralo** davkoplačevalcev, kar vidimo v Hrvatski, Slavoniji in Vojvodini, kjer se je vsled visokih davčnih procentov pri »tecivarini« III. razreda že pred vojno vdomačila praksa in ki obstoji še danes, da se ne jemlje za podlago pri odmeritvi te davčne vrste dejanski nego fiktivni čisti prihod, ki se suče na nižini okoli 50% faktičnega prihoda in to z vednostjo davčnih oblastev. — Je pa še ena finančno-politična okolnost, katera govori proti previsokim odstotkom pri objektnih davkih. Ne smemo namreč spregledati, da zakonski načrt osvaja kombiniran davčni sistem, po katerem se prihodi dvakrat obdavčijo, prvič z objektivnim davkom in drugič z globalnim davkom od skupnega dohodka (z dohodnino) in moramo vsled tega paziti, da ohranimo neko pravo in znosno razmerje med prihodi in davki. Staro načelo je, da davki ne smejo nikdar ogrožati eksistence državljanov; ovco smemo ostriči, ali je ne smemo ubiti, ako ji želimo dobro. — Davčni odstotki od 12 in 8% bi se morali vsekakor nekoliko ublažiti.

(Dalje.)

Ljubljanski velesejem - zaseden.

Uprava ljubljanskega velesejma naznanja vsem zamudnikom-interesentom, da je za vse branže v notranjosti paviljonskih zgradb ves razstavni prostor prostor zaseden.

Na razpolago je še nekaj pokritega, polodprtega prostora v paviljonih F in G, medtem ko je ta kategorija prostora v ostalih paviljonih tudi popolnoma zasedena.

Nujno se naprošajo zamudniki, ki se zanimajo za polodprti prostor, da pospešijo svoje prijave.

Plenarna seja zbornice za trgovino, obrt in industrijo

Ljubljana, 11. junija 1926.

Pod predsedstvom že potrjenega g. Ivana **Jelačina** ml. se je danes vršila (najbrže zadnja v tej sestavi, ker je pričakovati vsak čas razpisa volitev) **plenarna seja Zbornice za** trgovino, obrt in industrijo **od 2. do 4.** ure popoldne.

V uvodu **se je gospod predsednik zahvalil zborničnim** svetnikom **za izkazano** zaupanje pri izvolitvi, na drugi strani pa je tudi zagotovil vso zbornico, da se bo najvnetejo trudil **za** procvit našega **gospodarstva. Nato je podal** kratko **izjavo** o svojem delovanju. Glavna **točka njegovega** programa je doseči **kompromis za predstoječe volitve v zbornico povdarjajoč, da je v tako težkih** časih sporazumno delo potrebno. Nadalje je izjavil, da hoče vedno delati za enotnost zbornice, da ne bo nasprotstev med Štajersko in Kranjsko. Zavzel se bo za tesno sodelovanje ostalih gospodarskih korporacij z zbornico. **Poleg** tega je še cela vrsta važnih vprašanj, v katerih bo zbornica vedno energično delala v korist Slovenije. **To je v prvi vrsti** demontažna politika, vprašanje izpopolnitve ljubljanske borze, davčno vprašanje itd. **Slovenska trgovina** mora imeti svetoven horicont! Zahvalil se je tudi uradništvu zbornice za njegov trud. Njegova izvajanja **so bila sprejeta z odobravanjem.**

Po uvodnih **besedah je pozdravil** navzočega vladnega zastopnika g. dr. **Marna** in podal predsedstveno poročilo.

Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo sklepe zbornice glede volitev in financiranja gradbe. Zbornica bo denarno podprla prizadevanja za povzdigo **strokovnega** šolstva. Zaradi neugodnega položaja našega gospodarstva je računati, da bodo dohodki zbornice v bodoče manjši kakor so bili dosedaj. **Že** letos se je opazilo zmanjšanje. Zato **bo treba** previdne **finančne** politike.

O delovanju zbornice je poročal glavni tajnik g. dr. **Fr. Windischer.** Zaradi bližajočih se volitev je delo zelo naraslo. Priprave za nove trgovinske pogodbe so vzele mnogo truda. Zbornica je sodelovala pri razpravah o gosp. svetu, o davkih, o tar. odboru, o gospodarskem svetu, priredila ankete o novem meničnem in čekovnem zakonu. Njeno poslovanje se je torej zelo povečalo.

Podpredsednik g. **Ivan Ogrin** je podal referat o gradbi zborničnega poslopja. Delo napreduje in v jeseni je pričakovati, da bo stavba dovršena. Oddati je še nekaj manjših del. Ker v proračunu ni določena nobena vsota za primerno ureditev vhoda, predlaga, da se zato votira vsota 200—300.000 Din. Dosedaj je stavba stala okoli 2 milijona Din. Po predlogu predsednika votira zbornica znesek 250.000 Din.

K **projektu zakona** o gospodarskem svetu je podal **mnenje** tajnik g. **Mohorič.** Zbornica se je udeležila tozadevnih **anket** in posvetovanj v Belgradu, kjer se je sukala **debata** v glavnem okoli financiranja sveta. **Vlada zahteva,** da ga vzdržujejo zbornice, kar pa so te na sestanku v Zagrebu, kjer je bila Ljubljana zastopana po g. dr. Windischerju, odklonile. **Plenum zbornice** je osvojil mnenje, podano v Zagrebu. V debati so svetniki gg. Rebek, Lenarčič in Hribar povdarjali, da se ne sme dopustiti bagateliziranja gosp. sveta in izražali pesimizem glede uspehov sveta.

Ker je finančno ministrstvo zahtevalo, da se **zbornica v osmih dneh izjavi o načrtu novega zakona** o neposrednih davkih, je zbornica o tem **razpravljala v finančnem** odseku in v plenarni seji je poročal konzulent g. **Žagar.** Zbornica je izjavila, da pomeni **novi** zakon povišanje davčnih bremen. Predlaga znižanje hišnega davka, davčno prostost **novih** stavb brez razlike za 20 let, znižanje davka na rente in hranilne **vloge** in se izjavlja proti dohodnini, če se pa **ta že** pusti, naj se zniža stopa in upoštevajo **socialne razmere z znižanjem minima.** Protestira proti členu 153, ki dopušča linearno povišanje davkov, kar je protiustavno. Zbornica je tozadevne resolucije z odobravanjem sprejela.

Sledili so štirje **samostojni predlogi zborničnih svetnikov** in sicer v sledečih vprašanjih: Zveze **Ormoža in Murske Sobote z Mariborom** naj se urede bolje. Ukine naj se zopetna uvedba izdajanja delnih zidarskih in tesarskih koncesij. Potniški **vlaki 614 in 621** naj vozijo iz Celja do Ljubljane, **ne samo** od Zidanega mosta. Zahteva se ustanovitev poslovalnice OUZZD v Ljutomeru.

Nato se je vršila tajna seja.

• • •

Velesejem. Letošnji ljubljanski **velesejem** bo **v primeri s prejšnjimi velesejmi nudil pestro sliko celokupne svetovne industrije, obrti in trgovine** Organizacija je letos razširjena in vabilu so se odzvale zlasti francoske tvrdke, ki razstavijo v velikem številu vse mogoče vrste blaga: fotograf. **aparate, damske** fine obleke, **galanterijo,** parfumerijo, **konfekcijo za** dame in otroke, nogavice, **farmacevtiko,** hranilno industrijo, poljedelske **stroje.** Pravtako bodo letos prvič zastopane poljske firme, ki se zlasti zanimajo za slovensko industrijo. Razstavile bodo avtomobile, kolesa, motorna kolesa, damsko konfekcijo, **svilene** nogavice, stroje. Vsekakor bo letošnji velesejem ena najmočnejših reprezentanc industrije, obrti in trgovine in se bo nudila prilika trgovcem in obiskovalcem vseh stanov najugodnejša prilika, da si ogledajo porast svetovnega gospodarstva. Dolžnost Slovencev **je pa** še posebej, da pozdravijo na velesejmu francoske **trgovce** in poljske. Kakor znano, je naša država v ozkih diplomatskih zvezah s Francijo in prav je, da stopimo z njo Slovenci v prijateljske trgovske odnošaje. Za cenen obisk je preskrbljeno. Permanentne legitimacije 30 Din, družinske vstopnice 20 Din za 3 osebe in sicer za enkraten obisk, običajne vstopnice za enkraten obisk pa 10 Din. S permanentno legitimacijo je združena ugodnost polovične vožnje. Pri odhodu je treba kupiti cel vozni listek, ki potem velja **za** brezplačen povratek.

Borza

Dne 11. junija 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.50—13.54 (13.498—13.538), Italija 202.91—204.11 (207.41—208.61), London 275.60—276.60 (275.30—276.50), Newyork 56.476—56.776 (56.455—56.755), Pariz 168—170 (168.78—170.78), Praga 167.697—168.697 (167.70—168.70), Dunaj 8.00375—8.04375 (8.00375—8.04375), Curih 10.96—11 (10.96—11), Bruselj 171.40—173.40.

Curih. Belgrad **9.12 (9.11),** Budimpešta 72.20 (72.20), Berlin 122.9625 (123), Italija 18.60 (18.90), London 25.123 (25.132), Newyork 516.625 (516.62), Pariz 15 (15.2875), Praga 15.30 (15.31), Dunaj 72.95 (72.975), Bukarešt 217.50 (217.50), Sofija 3.75 (3.75). Amsterdam 207.25 (207.575), Bruselj 15.40 (15.60), Kopenhagen 137 (136.80), Stockholm 138.225 (138.25), Oslo 115.80 (115), Varšava 46.50.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.4825—5225, Kodanj 187.80—188.20, London 34.405—505, Milan 25.57—67, Newyork 706.85—709.35 (čeki 704.65—708.80), Varšava 70.25—70.75. Valute: dolarji 706.25, angleški funt 34.32, francoski frank 20.72, lira 25.82, dinar 12.445, češkoslov. krona 20.89.

Praga. Devize: Lira 121.55, Zagreb 51.555, Pariz 9855, London 164.40, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% **invest.** posoj. 72—73, vojna odškodnina 300—304, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—195, zaklj. 195, Ljublj. kreditna 175—200, Merkantilna 100—104, zaklj. 102, Prastediona 865—870, Slavenska 50 d., Kred. zavod 165—175, Strojne 62—70, Trbovlje 305—314, Vevče 100 den., Stavbna 55—65, Šešir 103 105, zaklj. 105.

Zagreb. 7% invest. posoj. 72.50—73, agrari 39—40, vojna odškodnina 303.50—304, junij 305—306, julij 309—310, Hrv. esk. 101—102, Kred. 104 105, Hipobanka 57 den., Jugobanka 91—92, Praštediona 865 den., Ljublj. kreditna 175 den., Srpska 130 den., Narodna banka 4000 bl., Zemaljska banka 120—130, Šećerana 250—270, Nihag 22 d., Našice 800—855, Slavex brez dividende za 1925, Slavonija 35—37, Trbovlje 320—330, Vevče 100 d.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 849.000, Živno 710.000, Alpine 220.000, Greinitz 113.000, Trbovlje 408.000, Hrv. esk. 119.000, Leykam 125.000, Hipobanka 71.000, Avstr. tvorn. za dušik 220.000, Mundus 1,045.000, Slavonija 42.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske 18 mm, paral., fco meja 460 den., trami 3-3—5-6, monte 285 bl., celulozni les, 1 m in 2 m, 7% smreka, 3% jelka, fco meja 220 den., hrastovi frizi od 4—9 cm, od 25 do 60 cm, fco meja 1200 bl. — Žito in poljski pridelki: Pšenica, 76 kg, 2% primesi, fco vagon bačka postaja 340 bl., koruza, fco vag. naklad. post. 155 bl., koruza, fco vag. sremska postaja 157.50 bl., oves srbski, rešetani, fco vagon Ljubljana 220 bl., ajda domača, fco vag. slov. postaja 255 bl., proso rumeno, fco vagon Ljubljana 207.50 blago.

UNDERWOOD pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/I. Telefon štev. 980. UNDERWOOD

Heinrich Federer:

Čudež v Bolzeni. 3

Srednjeveška povest.

O zadnji veliki noči bi bila morala prejeti z Ettorom sv. zakramente. Toda rekla je odkrito, da Ettoru ne odpusti, da mu bo vrnila nekoč z enakim sunkom, da bi bila torej njena spoved prevara in njeno obhajilo božji rop. Prav tako se je branil tudi deček opraviti velikonočno pobožnost. Odklonil je željo, naj prosi Fiera odpuščanja, ki mu je bil vedno napoti in jo je zdaj vendar dobro skupil. Še nikdar ni tako toplo občutil sladkosti zmagoslavnega greha. Smejal se je, če je slišal, da se njegova žrtev trese od mrzlice vroča in tenka kot plamen. Vsako jutro, ko se je zbudil, je poljubil meču ostrino, ki je tako spretno zletela v živega človeka. Tako je moral Aldo Aldi oba otroka odložiti na prihodnjo veliko noč.

»Sveta Marija,« je vzdihovalo njegovo srce, »če se že mladi tako sovražijo! Tam stojita temno in svetlo drug drugemu nasproti in ne moreta, kakor se zdi, tako malo priti skupaj kakor jutro in večer. Če postajajo otroci tako hudi, da jih ne smem pustiti k mizi Gospodovi, kaj naj potem še pričakujem od mnogih sivih glav z ostrimi nosovi in kot usnje trdimi obrazi! Kaj govorim tja v prazen zrak? Če ne pridobim otrok, nisem pridobil nič.«

Aldo Aldi se je iztrgal zdaj s silo iz suhe učenosti svoje pridige in se vrnil k Davidu in Jonatanu. Skušal ju je opisati kot otroka, ki sta imela eno skledo, en meč in eno srce, četudi ju je hotel Savel raztrgati. Toda ni našel ljubkih, mladih besed za tako ljubko, mlado stvar. Otroško ni mogel govoriti. Ni mogel ne slikati, ne igrati, ne vriskati z glasom. Vse je postalo vedno tako suho, iskajoče in sivo kot umetnost v njegovem laboratoriju. Iz njegovih besed se je kar kadilo knjižne plesnobe. Čutil je, da ne dvigne niti eden otrok glave k njemu. Cesta je postala pač že tri sežnje široka, na obeh ostrih oglih sta se pa gledali dvojici mladih oči žareče in mrzlo s tako silo, da mu je zmanjkalo nadaljnih besed in je mogel reči s slabim glasom samo še »amen«.

Mrzli kup pod njim je zdaj zadihal, se razvozlal in silil hitro k velikemu oltarju, ko je suval sabo nosilce mizic z Ettorom, Anito in župnikom. Tam je dal Aldo Aldi znamenje, nakar sta deček in deklica mignila služabnikom, naj vzamejo zaveso s skrivnosti na mizi. »Ah!« je zašumelo kot veter po polni cerkvi. Videla sta se modela dveh cerkev!

Benoni so dali v majhnem narediti cerkev, kakor so jo imeli oni v mislih, iz belega marmorja, in jo določili kot darilo. Model je bil na zunaj res brez lepote, iz notranjščine je pa žarelo kakor zlato. V resnici, okenca in vrata so se dala odpreti in znotraj se je videlo šest majčkenih oltarčkov iz srebra z vdelanimi žicami. Od stropa je visela svetiljka iz hrizolita, v kateri so plavale dve, tri kaplje olja, ki so dajale majhen plamenček. Toda njegov svit je zadoščal, da se je lahko uživalo notranje bogastvo leska in toplote. To cerkvico je prijel deček di Benoni z dolgimi, nežnimi, gosposkimi rokami, jo nesel čez sedem stopnic k velikemu oltarju in jo postavil na evangeljsko stran poleg omarice z relikvijami svetega Boštjana.

To je bilo tako čudovito, da so prišli tudi Quatri isto misel in je njihova deklica položila prav tak model pobožno na listno stran poleg omarice z relikvijami sv. Gervazija. Ta cerkvica je bila zgrajena iz modrikastega alabastra, odpreti se pa ni dala, d bi jo kdo pogledl od znotraj. Pa te skušnjave tudi nihče ni imel, tako lepa je bila zgradba na zunaj, poživljena s pročelji in stolpiči, stopničastimi napustki in ličnimi stebriči okrog in okrog. Fasada je bila obložena s pisanimi kamenčki in neka roka, ki je natančneje delala kot opazujoče oko, je vdelala nerazumljivo nežno, mehko podobo iz mozaika v sprednje pročelje: mučeniško smrt cerkvene patrone, sv. Kristine. Drugi model bi bila ta izbrana umetnina zasenčila, če ne bi bila tako veselo svetila lučka skozi okna in mu dala življenje, katerega tekmecu ni mogel dati ves kras in vsa dragocenost.

»Taka mora biti cerkev!« vzklikajo Benoni.

»Da, taka!« odgovarjajo Quatri in kažejo na bleščeči se alabaster.

»Cerkev, v katero ne moreš priti!« se posmehujejo Benoni.

»Ali taka, iz katere ne smeš več ven!« zabrusijo nazaj Quatri.

»Cerkev brez tabernaklja, ha!«

»Tabernakelj brez cerkve, ha!«

»Mirujte, obe bom blagoslovil!« miri župnik.

»Blagoslovi, kar hočeš, toda Bog bo blagoslovil samo eno!« mu zavpijejo v odgovor.

»In mi vemo, katero!« se bahajo Benoni.

»Gotovo ne vaše krste!«

»Morda škatljo za otroške igrače?«

»Mirujte, v cerkvi smo!« ponovi Aldo Aldi.

»Da, v cerkvi smo,« pravi Mino Gualti, temen Benoni. »Toda nekaj je tukaj takih, ki bi morali biti že davno zunaj ... katerih sinovi se ne znajo več pokrižati, katerih hčere znajo prej poštevanko kakor očenaš in katerih mladeniči plešejo mavrijske plese! Taki so tukaj, ki ...«

»Ki stoji sredi svetišča,« ga prekine neki Quatri, »kakor oni širokoustnež v Jeruzalemu, kot bi bilo samo njihovo, in ki molijo k Bogu, kot bi ga bili kupili, in ne bi smel nihče drug govoriti z vsemogočnim Očetom ... tem ... tem pravimo farizeji!«

»Farizeji, dobro, to so,« pritrjujejo njegovi tovariši in tudi polna rdeča usta Ettorova zabrusiio isto preko oltarja deklici v pordečeli obraz.

»Vi pa pogani!« prileti nazaj.

Priporočamo »Cirilove knjižnice« v Mariboru: 8. zvezek: Orczy Dušica. Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bernett: Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialista (Od socialista do duhovnika). 16 Din. 13. zvezek: E. Lešnik: Šumi, šumi Drava. Črtice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

Sprejme se takoj zdrava, pridna in poštena **deklica kot UČENKA** v trgovino. - Naslov v upravi lista pod **št. 4003.**

KUHAR z dobrimi večletnimi spričevali, zmožen samostoj. voditi vsako kuhinjo, **išče mesta.** Ponudbe na upravo lista pod šifro: **»Kuhar«.**

MESARSKI POMOČNIK pošten in marljiv, **išče službe** kje v mestu; gre tudi na deželo v prometni kraj. Naslov se izve v upravništvu pod **št. 4031.**

Kuharico pridno in pošteno - katera razume tudi druga gospod. dela, sprejmem takoj. Starost od 24 do 40 let. Plača po dogovoru. — **Fani Polanc,** valjčni mlin, **Radeče** pri Zidanem mostu. 3985

Trgovec (Slovenec) v Zagrebu z obširno pisarno in z lastnimi potniki **prevzame zastopstvo** slovenskih tovarn in veletrgovin za Hrvatsko, Dalmacijo, Bosno in Vojvodino. - Ponudbe pod šifro **Telefon 2680/3557** upravi.

Sadjevec razpošilja A. OSET, MARIBOR. 4004

MOŠKO KOLO, lahko, skoraj novo, ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3999.

Vajenec za mizar. obrt se takoj sprejme z vso oskrbo v hiši. - **Štefan Bavdeš,** mizar, Šent Vid pri Stični.

Trgovski POMOČNIK mlajša moč, mešan. blaga, **išče službe** v mestu ali na deželi. - Ponudbe upravi lista v Mariboru pod **»Marljiv«.** 3939

UPOKOJENCI! Prodam **majhno HIŠO** z vrtom, 5 minut od farne cerkve, po ugodni ceni. - Več v upravi **štev. 4019.**

ŠTAMPILJE T. RABIČ Ljubljana KOLODVORSKA UL. 28

PREMOG - ČEBIN Wolfova ulica 1/II. — Telefon 56

HIŠA naprodaj s tremi sobami, kuhinjo in kletjo. Tik hiše velika njiva in gozd. Na željo se proda samo hiša. - Lepo selišče za obrtnika ali vpokojenca. — **Ivan JERAJ, Smlednik št. 1** — pod starim gradom.

BAKRENA PEČ se proda za kopalnico, in viseča svetilka za petrolej. Naslov v upravi štev. 3995.

Moderna kredenca za jedilnico, se ceno proda. - **Sajovic,** Škofja ulica št. 13, dvorišče. 3992

Citraši! Preselil sem se iz Krojaške ulice štev. 8 **V GOSPOSKO ULICO ŠTEV. 9.** Ker sem v pritličju, me vsakdo lahko dobi. Priporočam »Slovenske narodne pesmi za citre in petje«. Na razpolago so vsi zvezki od 1. do 11. razen devetega. Priporočam nadalje pravkar izišle **»Tri pesmi«** (Jaz bi rad rdečih rož, En starček je živel, Ti si urce zamudila). Cena s poštnino vred 8 Din. **IVAN KIFERLE, Ljubljana — Gosposka ulica 9.** 3996

Večji ŠTEDILNIK v dobrem stanju, **naprodaj.** — Naslov se izve v upravništvu pod **št. 3975.**

TRGOVINA s papirjem, v sredini mesta, se ugodno proda z vso zalogo. Cenjene ponudbe na upravo lista pod: **»Trgovina« 3998.**

Naprodaj vsled smrti (polkovnika Puteanyja) **v gradu Tivoli (I. nadstropje, levo) JEDILNICA, SPALNICA, jedilni SERVISI, stekl. SERVISI razne URE in še več drugih predmetov.** Pogleda in kupi se istotam od 14. t. m. naprej.

Kopalne hlače, otroške majce, mrežaste, modne **srajce,** kravate, **nogavice** v raznih barvah, dokolenice, **palice, nahrbtnike, čipke,** dišeče **milo,** potrebščine za **krojače, šivilje** in **čevljarje. Najnižje cene!**

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA
OB VODI BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA

Priporoča se železnina **A. SUŠNIK** Ljubljana, Zaloška cesta.

Em. Fischer ZAGREB, Sudnička ul. 3 Jurišićeva ulica št. 6 dobavlja privatnikom dvokolesa-dele za dvokolesa, šivalne stroje, nogometne žoge, ter tehnične potrebščine po najnižjih cenah. Športska društva, mehaniki in obrtniki dobe popust. — Zahtevajte brezplačni ilustrovani katalog.

Kočijo močno, skoraj novo, prodam po ugod. ceni. Več v upravi lista pod **št. 4018.**

Steklena strešna opeka je zopet na zalogi pri **»ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.**

Naprodaj lepo posestvo z 10 oralov zemlje, njive, travniki, gozd, vinograd in sadni vrt, vse na enem prostoru, v hiši tudi trafika. Ponudbe na **Alojz Cerinšek, Gornji Duplik 23, p. Wurberg pri Ptuju.**

Parni kotel 2 do 3 atmosferi, rabi **tovarna mila »MERIMA« v Kruševac-u,** kamor naj se pošiljajo ponudbe z natančnim opisom. 3868

Drva bukova, cepanice, dolge ali žagane, suhe, dalje odpadke od žage in parket prodaja po najnižjih cenah tovar. parket **Ivan Šiška,** Metelkova ul. 4. Dostavlja se posamezne vozove tudi na dom. 4012

Restavracija **IVAN SITAR,** Dolenjske Toplice poleg kopališča priporoča cenj. obiskovalcem celodnevno hrano s stanovanjem od 45—50 Din. Gostom je na razpolago gozdni in ribji lov, ako prineso orodje in lovsko karto s seboj. Na postaji čaka voz.

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le **JOS. PETELINCA** Najnižje cene! **Gritzner, Adler** Tudi na obroke! **LJUBLJANA,** blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija.

IVAN JAX in sin — Ljubljana — Gosposvetska cesta št. 2 Najboljši šivalni in pletilni stroji. Izborna kontrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena l. 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli. — 10 letna garancija Pisalni stroji Adler. — Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp", „Styria", „Waffenrad" in „Kayser".

Fini Bokskalf nizki in visoki **Din 198·-** Zajamčeni ročni izdelek. **Samo pri „VOIKA", Ljubljana.** Razpošilja se tudi po poštnem povzetju.

Specijalna tovarna strojev za obdelavo lesa
Klein & Stiefel Fulda
Na velesejmu v Ljubljani
bomo razstavili najnovejše in najboljše **stroje za obdelavo lesa** v polnem obratu
Obiščite naš prostor 208 *Paviljon F*

Naznanjam vsem prijateljem in znancem, da je moj sluga, 41 let zvesto in vdano opravljajoč svoje posle, gospod

Martin Jenko

po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, sinoči ob 20. uri zatisnil svoje trudapolne oči.

Pogreb blagopokojnika se vrši v soboto, dne 12. junija ob 17. uri izpred mrtvašnice državne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Blagopokojnega ohranimo v trajnem in hvaležnem spominu.

Ljubljana, dne 11. junija 1926.

Viktor Rohrmann imenom tvrdk M. Pakič in V. H. Rohrmann.

Najpopolnejši **STOEWER** šivalni stroji za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to izrednost pri tvrdki **L. Baraga,** Ljubljana Šelenburg. ul. 6/I. Brezplačen pouk. 15 letno jamstvo.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč. Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terseglav.